

ЛИСТ ЕПАРХИЈЕ БУДИМЉАНСКО-НИКШИЋКЕ ЗА ВЈЕРОНАУКУ, ХРИШЋАНСКУ КУЛТУРУ И ЖИВОТ ЦРКВЕ

СВЕСВИЋЕ

МАЈ 2017 • ГОДИНА XV • БРОЈ 108 • ЦИЈЕНА 1 ЕВРО

ISSN 1800-5209

Оснивач и издавач:

Епархија Будимљанско-никшићка
Трг Шака Петровића 1, 81400 Никшић
www.eparhija.me

Главни уредник:

др Никола Маројевић, Ђакон

Редакција:

Милутин Мићовић, Весна Тодоровић,
Сенка Чоловић Шумић, Соња Савић,
архимандрит Никифор (Миловић),
игуман Јефимије (Шкулетић),
игуманија Амфилохија (Драгојевић)
др Будимир Алексић, Ранко Дамјановић,
Александар Вујовић, протојереј Миодраг
Тодоровић, Предраг Вукић, Дамјан Ђулафић,
др Васиљ Јововић, др Миодраг Чизмовић, јереј
Остоја Кнежевић

Фотографије:

Радоје Раџа Живковић, Жељко Шапурић
и Информативна служба

Пласман:

Мирко Булајић
+382 (0) 67 437 507

Рукописе и претплатничке адресе за лист
слати на адресу:

Редакција листа СВЕВИЋЕ
Трг Шака Петровића 1,
81400 Никшић

E-mail: svevidje@gmail.com
(рукописе и фотографије не враћамо)

цијена: 1 евро

годишња претплата: 15 евра

Средства уплаћивати на:

Епархија Будимљанско-никшићка
жиро-рачун број:
525-3326-57

Комерцијална банка АД Будва
са назнаком за "Свевиће"

За динарске уплате:
Епархија Будимљанско-никшићка
жиро-рачун број:
200-2723110114033-21

Банка Поштанске штедионице АД Београд
са назнаком за «Свевиће»

Тираж: 1100 примјерака

Графичка обрада, прелом и дизајн:
Дизајн студио ЛОГО
logo_studio@yahoo.com

Штампа: Ras Press, Никшић

Лист је регистрован
у републичком секретаријату за информације
бр. 04/01-257 од 21. марта 2002. године

САДРЖАЈ

Јеромонах Серафим (Роуз)

Разум отца

др Никола Маројевић, Ђакон

Коме сам ја близњи? (Лк. 10, 25–37)

protoјереј-ставрофор хали Драган Крушић

Оживио дух Дивне Вековић

Милутин Мићовић

НАТО окупација

др Миодраг Чизмовић

О Холбајновој слици која је прогонила Достојевског

Павле Тодоровић

„Научите пјесан“ Миодрага Павловића

Коста Радовић

Шта брат – чини брату

Ратко Марковић Риђанин

На прагу вечног

Рожер Брандао

Не плашим се да умрем. Нисам рођена за овај живот!

protoјереј Никола Миловић

Прозор болесничке собе

protoјереј Слободан-Бобан Јокић

Помоћ Русији

Брано Вуковић Љубов

Црква Штитарица 1896

Предраг Вукић

И рече Господ

Марко Ковачевић

Дечански мач

др Никола Маројевић, Ђакон

Тихо отицање живота

Сретен М. Ачић

Свако зло није зло...

Разум Отаца

Иеромонах Серафим (Роуз), „Человек против Бога“, Духовное наследие русского зарубежья», 2006, 70, 82.

Јеромонах Серафим (Роуз)

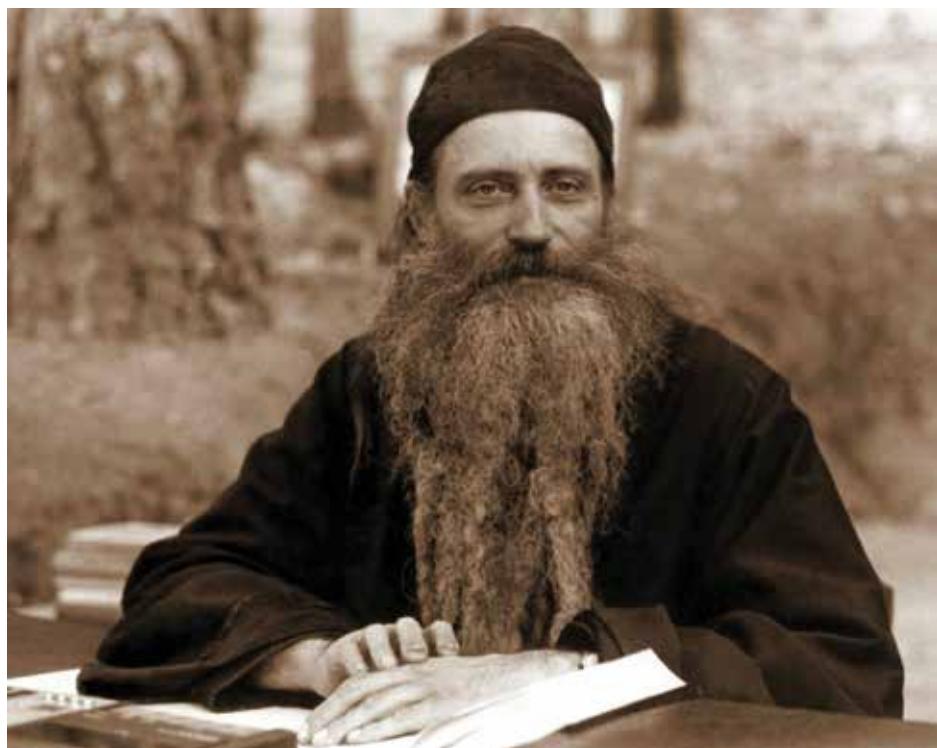
Унаше вријеме је врло тешко окренути поглед ка небу због тешког терета, мртвог терета свјетских ствари које нас окружују. Међутим и при малом напору, ако се он само остварује постојано, код човјека се почиње формирати поглед на живот различит од свјетског и потпуно други начин дјеловања.

Свако духовно дјелање, које се може пројавити у условима нашег времена, свака православна мисионарска дјелатност, апостолство и др. мора бити засновано на оваквом доживљају живота. Ближе речено, требало би најприје одредити шта Бог хоће од нас и гледати на горе, на вишу страну, на оно чему уче Свети Оци, а тек потом на доље, на практична средства, на финансијске проблеме, чак и на такве ствари, као што су болест, јер се болести увијек шаљу ради наше користи, и ми би требало да извлачимо поуку из њих. Човјек који не може да овако мисли и поступа, тога ће теретвући надоље, нарочито у наше дане. И ако се човјек буде освртао уназад и најприје буде гледао на људе, он ће увидјети, да ће га 99% њих почети вући надоље, јер они имају своје проблеме, и њихове страсти и исповијести ће га потапати као тешки терет. Ако ова страна живота постане за човјека врло важна, онда ће га она вући уназад и он не може водити људе ка небу. Сходно томе је разумљиво да духовни учитељ, свештеник, треба прво самог себе да руководи ка небу, а потом тек друге, устремљујући свој поглед ка другом свијету. Нама није потребно да замишљамо и представљамо себи тај други свијет, јер ми посједујемо ову ризницу – разум Светих Отаца, који је у виду њихових списа сада већином доступан читаоцу. У недавна времена су код нас били такви велики оци, као што је епископ Игњатије (Брјаначинов), који је био један од најпроницљивијих разобличитеља апостасије (отпадништва од Бога) и један од најбољих тумача Светих Отаца. Неопходно је да ми разумијемо њихов језик, схва-

тимо њихово виђење свијета, јер је оно у ствари Православље. Најзад, Православље не трпи промјене током времена. Изучавајући свијет протестаната или римокатолика, ми ћемо увидјети да неки духовни писци застаријевају. Потом они могу поново улазити у моду, када други излазе из моде. Тако се догађа, очигледно због тога што су они повезани са свјетским стварима, које импонују читаоцу у неком одређеном периоду времена, - тачније, импонују духу времена. Овакав случај није са списима православних Светих Отаца. Чим постанемо у пуној мјери причасни православном хришћанском погледу на свијет, које нам је дато од самог Христа и апостола до данашњег дана, - тада ми постајемо савремени. Тако, ако чitate на примјер преп.

Макарија, који је живио у египатским пустињама у IVвијеку, осјећате као да вам се он обраћа непосредно сада. Услови његовог живота су били унеколико другачији, али тим вам се он не обраћа мање непосредно на вашем језику. Он се упућује тамо, где и ви идете; он исто као и ви гледа на околне ствари; код њега су иста искушења и падови, као и код вас, и нема ничег у њему туђег за вас. Исто се може рећи и за друге оце од најдревнијих времена до нашег вијека, као на примјер о Светом праведном Јовану Кронштатском. Они сви говоре на једном језику, на језику једне исте врсте – на језику духовног живота, у који би ми требало да проничемо. А када ово достигнемо, тада можемо и спасавати себе; и више од тога, како би рекао преп. Серафим Саровски: „Стекни дух миран, и хиљаде око тебе ће се спasti“. Но, није наше да преbroјавамо, хоће ли се спасити око нас хиљаде. Наше дјело је стицање мирног духа – Светог Духа, а остало препустимо Господу.

нерацијом или просто са обичним материјалним стварима и појавама, - све ово они сматрају другостепеним и никада не дају томе прво место. Уистину, Свети Оци нас уче, да ми у свему треба да видимо оно што је корисно за наше спасење. Ако ви тако можете гледати, онда и можете бити спасени.

Навешћу следећи прозаичан примјер. Ви радите са штампарском машином и са задовољством примјеђујете, како из ње излазе чисте и педантно одштампане странице. Ово усељава у душу пријатно осjeћање задовољства, и ви маштате о мисионарској делатности, о дистрибуцији што је могуће већег броја копија. Међутим, одједном се нешто дешава са машином. Она губи нормалан поредак рада и почиње разбацивати странице на десно и на лијево; странице се гужвају и цијепају, и тако се предмет вашег задовољства претвара у узрок ваше муке. Ви видите, да се уништио дио копија на које сте ви рачунали, и на крају крајева све што ви можете учинити је да останете крај машине и читате Исусову молитву, покушавајући да бар нешто поправите. Иако ово не испуњава душу задовољством (онаквим, какво је било присутно док су излазиле из машине беспрекорно одштампане странице), ипак све ово може бити још корисније на духовном плану, јер нас приморава да се саберемо, усредсредимо и даје повод за борбу. Но, ако уместо тога ви очајавате толико, да се у немоћи срдите и на саму машину, онда сте изгубили битку. Добитак од битке не зависи од тога, колико је ваша машина урадила копија за један сат, већ од тога у каквом је стању ваша душа. Ако је ваша душа у стању да спасава и производи ријеч, која може спасавати друге, - тим боље. Међутим, ако ви производите ријечи, које могу спасавати друге, а у исто вријеме разрушавате сопствenu душу – каква је онда корист за вас у томе?

Корист души

Хришћанско виђење свијета се састоји у гледању на горе. И зато у људима сличним Светом Григорију, као што можемо видjetи, читајући њихове списе, стално присуствује радост. Ово не значи да су они срећни некаквом површином, пролазном срећом, већ да се они прије налазе у стању дубоке среће, зато што је њихов поглед стално окренут на горе и њихов разум је постојано и одлучно окренут ка одређеном мјесту, до кога они хоће да дођу, - то јест ка небу. И зато они све ствари у свијету разматрају у овом светлу. Ако оно, што они виде, има везе са злом, са ћавољим замкама, са мамцима овог свијета, са развратом и моралном деге-

Коме сам ја ближњи? (Лк. 10, 25–37)

др Никола Маројевић, ђакон

25 И гле, законик неки устаде и кушајући га рече: Учитељу, шта ми треба чинити да наслиједим живот вјечни?

26 А он му рече: (та је написано у Закону? Како читаши?

27 А он одговарајући рече: Љуби Господа Бога својега свим срцем својим, и свом душом својом, и свом снагом својом, и свим умом својим; и ближњега свога као самога себе.

28 А он му рече: Право су одговорио; то чини и живјећеш.

29 А он, жељећи себе да оправда, рече Исусу: А ко је ближњи мој?

30 А Исус одговарајући рече: Човјек неки силажаше из Јерусалима у Јерихон, и западе међу разбојнике, и ови га свукоше и ране му зададоше, па одоше, а њега полумртва оставише.

31 Случајно пак силажаше оним путем неки свештеник и видјевши га, прође.

32 А тако и левит, кад је био на оном мјесту, приступивши, погледа га и прође.

33 А Самарјанин неки путујући дође до њега, па кад га видје сажали му се;

34 И приступивши зави му ране и зали уљем и вином; и посадивши га на своје кљусе, доведе га у гостионицу, и постара се око њега.

35 И сутрадан полазећи извади два динара те даде гостионичару, и рече му: Побрини се за њега, а што више потрошиши ја ћу ти платити кад се вратим.

36 Шта мислиш, dakле, који је од оне тројице био ближњи оному што бјеше запао међу разбојнике?

37 А он рече: Онај који му милост учини. А Исус му рече: Иди, па и ти чини тако.

Учитељу, шта ми треба чинити да наслиједим живот вјечни? (25)

Јеванђељском приповијешћу о милостивом Самарјанину Господ разрешава веома важно питање за сваког човјека: како задобити живот вјечни? Законик јудејски ово питање постави

Исусу и доби одговор да треба испуњавати Божије заповијести: Љуби Господа Бога својега свим срцем својим, и свом душом својом, и свом снагом својом, и свим умом својим; и ближњега свога као самога себе (27). Ко то чини живјеће вјечно. Пошто је законик био образован Јевреј кушао је Господа тражећи му да одговори ко је тај ближњи. Чим не зна ко је ближњи Исус увиђа да није испунио заповијест о љубави – зато му је и понавља – упознајући га са милостивим Самарјанином – огледним примјером новине коју доноси благодатна љубав према ближњем.

Како мало тражи Господ од човјека да би му даровао живот вјечни и како мало људи обраћају пажњу на свеспасоносне Божије заповијести. Како само Господ цијени човјека кад од њега очекује да Га љуби и поштује као Творца – чистом и не-помућеном љубављу, али и опомиње да воли ближњега као самог себе. Зар је тешко вољети Оца? Зар је толико тешко вољети брата? Ни то човјек не може испунити?! Где је коријен тог човјековог настројења? Зашто хладна срца посматрамо чак и Оног који нас прво заволи? (1. Јн. 4, 19), и никад не престаје да нас воли и благодаћу Својом кријепи и храни. Сјетимо се само светих Апостола које ништа није могло раздвојити од љубави према Богу (Рм. 8, 35–39), – а нас и пролазни свијет са својим тричаријама одваја не само од Бога него и од самих себе, одводећи нас у тамно вашариште овосвјетског живљења... Због чега не можемо чак ни близње вољети – одговор треба тражити у човјековом маловјерју, које води самољубљу и осталим страстима. Где је јака вјера, ту страстима понестаје даха и мањка простора.

На апостолском трагу можемо срести запишаност: како човјек може да воли Бога кога не види, а не воли човјека кога види?! (1. Јн. 4, 20). А ко не љуби ни Бога ни близње – њега не занима живот у вјечности. Затворен је у љуштуру сопствене егоистичке ништавности и недовршености. Вјечно му нешто фали, јер носи смрт на плећима. А вјечни живот – Царство Небеско – то је царство љубави свевјечне и свесилне. Нема веће казне за човјека од његовог удаљавања од Лица Божијег – зато Христос заповиједа: Љубите једни друге! – да би човјек наслиједио вјечни живот, јер је љубав хришћанска, несебична, чиста као тајна, неопходан услов за улазак у Царство Божије. Тамо где непрестано царују љубав и мир, хармонија и јединство... тамо се једино може тражити излаз из живота преплављеног агонијом и везаног оковима смрти.

Иди, па и ти чини тако (37)

Свака јеванђељска прича, узета сама за себе, слика је неког догађаја општег карактера и тиче се човјека и његовог положаја у свијету. Одјељак о милостивом Самарјанину у кратким потезима обухвата цјелокупну историју рода људског. Силазак неког човјека из Јерусалима у Јерихон – пут/пад је првог човјека Адама из раја у свијет. Јерусалим је Град над градовима. Град коме сви тежимо и коме се враћамо. Сви путеви воде ка Њему, а само један из Њега. Пут нечовјека... Није смисао изласка из Јерусалима закључен напуштањем његових „зидина“ – Јерусалим пуно ћу свог смисла задобија повратком у њега. Ко је једном доживио Јерусалим, тај га се увијек сјећа. Јерихон символизује „долину плача“, стуб срама... Зато у њему пустоше разбојници, који безмало на смрт рањавају човјека. То су у ствари демонске сile, које користе „сјенку предвечерја“ насталу уласком смрти у свијет, да што више науде човјеку, раздирући његову душу. Демони су најљући разбојници, кријумчари душевни, који без икаквих обзира плијене човјеково највеће богатство – скривницу душевну, то стјециште свељудских вриједности, које човјека чине изабраником Божијим. Неки човјек је сваки човјек – то је Човјек као боголико биће (1. Мој. 1, 27). Свечовјек. Није случајно свештеника и левита пут нанио цестама Јерихона. Свештеник одговара Старом Завјету, а левит, наслједно свештенство, царско, јудејско, изабрано крвљу предака – одраз је Књига пророчких. Прошли су га они који су позвани да служе Богу и своме роду, у оно вријеме, али и за сва времена... Као што се они не окренуше на рањеника, човјека обрањеног тајном смрти – исто тако ни Стари Завјет ни Пророци, немају лијека за неизљечиву бољку рањеника, који тражи свитање које никако да дође. Зато предстоји милостивом Самарјанину – у ствари – свељубљеном Господу Исусу Христу – да својим рукама, уљем и вином, символима небеске хране, извида ране невољнику. Самарјанин није јеврејског рода, што додатно наглашава улогу и природу милосрђа и љубави према ближњем, где није пресудно поријекло ни статус човјека – важна је вјера у Господа и срце отворено за сусрет са Њим.

Ништа људе не веже чвршће од помоћи у недаћама. Ближњи се (пре)познаје у сваком ко пати, страда, кога боле ране које живот доноси. Када Самарјанин – Христос – доводи човјека гостионичару [а гостионичар је симбол Пастира доброг (Јн. 10, 11)], плаћа његов боравак и утјеху..., Он тиме испуњава милосрђе до kraja. А кад обећава да ће доћи да га обиђе – шта је то него Његово подсјећање да ће Другог доласка бити и да неће ни најмањег од Његових заборавити?! То обећање је плод Свељубави Божије, којој нема равне ни на овом ни у свим могућим свјетовима. Милосрђе, као да се стиди, тајанствено прелази у љубав. Божанску свеврлину. Префињена је нит која чини границу између милосрђа и љубави, таква да је ни најистанчаније духовно око не може уочити. То је одсјај свебожанствене вјечности, коју Христос својом жртвом на Крсту, подноси да би свијет вјечно живио (Јн. 6, 51).

Како задобити живот вјечни у овоме греховима оптерећеном животу? То је питање над питањима! Питање свих питања! Потребна је Љубав – Свеџарица – према Богу и ближњем. Није више довољна само вјера, испуњење заповијести долази након исповиједања вјере. Нарочито треба имати на памети да ближњи „зависи“ од твоје љубави онда кад је у немоћи – кад му је потребна баш твоја помоћ. Тада човјек који Бога љуби свим срцем – ближњег као себе сама – постаје са суд Божије доброте и милосрђа које врхуни у љубави – а љубављу коју пружа ближњему ништа не губи од своје личности. Напротив. Добија испуњење, усврховљује овај живот овјенчен пролазношћу, утирући пут ка Царству Небеском, обећаном и жуђеном. Циљу над свим циљевима. Циљу који те чека откад си рођен у Духу. То је само твој циљ. И само једним путем можеш стићи до њега – путем љубави према Богу и ближњем. И ти си некоме ближњи – ближњи си као прво самом себи. Оном рањенику што чека на утјеху и помиловање. Нема човјека кога не нападају зли дуси, јерихонски разбојници, мешетари прозаични. Пружи руку себи, оној божанској искри у твом срцу дај простора да се развије, процвјета и миомирисом испуни и ваздух и земљу, обрадује сунце и мјесец... Нема нигде срца тако истински преданог као што је срце испуњено и облагадаћено љубављу према Богу и Човјеку.

Нема и не смије бити мјеста за гријех у човјековом срцу испуњеном љубављу. Ако и постоји нека празнина, онда је не треба испуњавати лошим мислима, узлудним сјећањима, беспоговорним осудама – ни на трен?! Како је преображен човјек чије срце плива у океану љубави! Како је слободан човјек „заробљен“ у љубави према Богу и ближњем! Нема веће слободе него живјети за другога и Вјечног Другога. Ко једном, макар и за час, осјети мелемну жаоку Христове саможртвене љубави – проткан је благодатном силом и ништа не може замијенити тај осјећај који га чини свјетлијим од Сунца и тајновитијим од Мјесеца. У очима носи призрак оне Свјетlostи, којом је обасјан Град над градовима – наш Небески Јерусалим – кога Господ да нас удостоји заједно са свим рањеним, болесним, исцијељеним, љубљеним – удовима Његове Пресвете Невјесте – Цркве Божије – Једине истинске вјечне Заједнице Љубави. Амин.

Оживио дух Дивне Вековић

У Беранском округу на празник Вајксења Христовог вакрсао и добротворни дух Дивне Вековић

protoјереј-ставрофор **хачи Драган Крушић**

На Вајксењи понедељак, 17. априла 2017, Његово преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки г. Јоаникије са свештенством, освештао је Народну кухињу „Дивна Вековић“ у Беранама при манастиру Ђурђеви Ступови, и тиме означио почетак њеног рада.

Подијељено је и првих педесет оброка за кориснике. За управника ове кухиње одређен је отац Жељан Савић, парох Трпачко-Шекуларски. Ово је трећа Црквено-народна кухиња, поред ње постоји и кухиња при Саборном храму у Подгорици и „Мати Јелисавета“ на Цетињу.

Ово освећење је било повод да се у Беранама саберу приложници и добротвори који су умногоме помогли да се реализује ово богоугодно дјело. Међу њима свакако треба издвојити Добротворни фонд Митрополије Црногорско-приморске „Човјекољубље“, као главног иницијатора и носиоца ове идеје, које је представљао protoјереј Бранко Вујачић, предсједник Управног Одбора фонда, заједно са члановима Управног Одбора. Народна кухиња при Саборном храму Христовог Вајксења из Подгорице на челу са јерејем Миомиром Вуловићем једнако је помогла остварење овог подухвата. Освећењу су такође

присуствовали и представници „Човјекољубља“ из Београда, као и представници хуманитарне организације „Срби за Србе“ и други.

Владика је у бесједи истакао велики значај овог догађаја који представља важан дио црквене мисије и опомену да се не остане на пуким обећањима, већ да се одговорно приступи вршењу добрих дјела која нам не смију досадити.

Затим је рекао да је требало доспаја труда учинити да би се овде основала народна кухиња. „Сада када смо све то добро припремили имамо намјеру да учинимо Божију заповијест, да на хранимо гладне, помогнемо онима којима је помоћ заиста потребна и да у томе не посустанемо.“ Даље је казао да сви треба да имају заједничку обавезу да воде рачуна о функционисању народне кухиње и да у границама

својих могућности томе пруже руку помоћи. Из народне кухиње ће специјализовано возило одвозити храну и дијелити на три градске локације, у избјегличким центрима на Балабанди и Рудешу као и на платоу преко пута зграде Гимназије. Епископ Јоаникије је присутне подсјетио и на богоугодни и јеванђелски живот Дивне Вековић.

Међутим, многи Беранци, а посебно млађи, не знају ко је ова жена која је цијелог свог живота помагала другима. О њој се деценијама ћутало, а сада се о њеним богоугодним подвигима и заслугама све више говори. Тако мора и бити, ако имамо на уму ону јеванђелску поруку која гласи: „Не може се град сакрити, ако на гори стоји.“

Знаменита кћи поноситих Васојевића, Дивна Вековић, рођена је 1886. у селу Лужац надомак Берана. Послије школовања у оближњем манастиру, постала је стипендисткиња Ђевојачке школе са Цетиња, Института за школовање женске дјеце „Царица Марија“, а потом и студенткиња Медицинског факултета на Сорбони. Тамо је као изузетно талентовану и надарену послала краљ Никола Петровић. Дивна је била прва жена преводилац и љекар у Црној Гори.

Ова црногорска хероина борила се као добровољац у Првом свјетском рату. Стигла је и до Солунског фронта, где је рањена. Други свјетски рат затекао је у домовини. Ангажована је у тадашњем дому здравља у Беранама.

Забиљежено је да је сигурне смрти спасила групу својих суграђана које су Италијани хтјели да стријељају. О томе се причало с поштовањем, али због тога је запала за око комунистима. Упркос њиховом малтретирању и пријетњама убиством, наставила је да лијечи и спасава људе све до 1945. када се као национални борац запутила са колоном

истомишљеника ка Зиданом Мосту. Из строја су је извели берански партизани и пресудили јој хицем у главу.

Значајно је поменути да је Дивна током боравка у Паризу усавршила француски језик. Прва је на овај језик превела Његошев „Горски вијенац“, и зато је награђена спомен-брожем израђеним у злату са ликом Његоша. Препјевала је и Змај Јовине пјесме, превела Вуков „Живот и обичаје српског народа“ и збирку народних прича. Ауторка је два рјечника француског језика, француске граматике и књиге „Крвни умир“.

Имајући све ово у виду, оне двије Божије заповиести на којима стоје закон и пророци, а које гласе: „Љуби Господа Бога свога свим срцем својим, свом душом својом, свим умом својим и свом мишљу својом“ и „Љуби ближњега свога као себе самога“, Дивна је усвојила свим бићем својим и оне су постале начело њеног духовног, моралног и хришћанског живота.

Зато је добро да се сјетимо у ове ваксрсне дане, када ваксрсава у нама свако истинско добро и ове јеванђелске посленице на Њиви Господњој и њеног богоугодног дјелања. Уколико се сјећамо личности каква је била Дивна Вековић, утолико ће се Господ Бог сјетити и нас. Потврда тога је и торжествена прослава Свијетлог празника Ваксрсења Христовог у Беранском округу са којом је и ваксрсао добротворни дух Дивне Вековић.

НАТО ОКУПАЦИЈА

Милутин Мићовић

БАЈКА О ЦИНУ И КЕПЕЦУ

Није ово више Црна Гора. Боље да није, него да јесте – кад је до овога дошла. Ни за кога ко гледа својим очима и мисли главом, ово више није Црна Гора. Нијесам у том никакав изузетак. Понекад ми се чини да сам правило. И да би се то правило могло уписати у њено срце и лице, а да јој ништа не смета, него да јој обнавља живот. Но, није важно шта ја мислим, него како стварно јесте. А скоро више да нема ријечи како би се то могло описати. Кад Црна Гора више није Црна Гора, онда нема ни ријечи да се то каже шта је и како је.

Црна Гора појашана цином НАТО пакта, није Црна Гора! То може бити само преамбициозни кепец звани Монтенегро, каже ми пријатељ с којим пијем руски чај. Види, каже, умијешаше велику Русију у причу које нема. Треба ли с Русијом да се заврши прича о Црној Гори, као што је с Русијом прије триста година и почела? Само што је Црна Гора тада уз помоћ Русије кренула да је има. А сад уз помоћ новоцрногорске русофобије, кренула да је нема. Није ни Русији пријатно погледати како се на место Црне Горе намјешта неки кепец да му на леђа слети НАТО цин. Тако се Црна Гора покопава, а Монтенегро ускрсава, казује ми уз чај мој саговорник. Нема ништа смијешније него кад кепеца појаше цин. Не зна се – ни што ће цину да јаше кепеца, ни што ће црном кепецу да га јаше цин?! Какав је то договор по сриједи, каква љубав, адска перверзија, каква компанија, и чија кампања? Па нека га јаше цин, додаје већ нервозно мој саговорник, гасећи цигарету у пуној пепељари, неће бити грђи но је. Биће страшнији, и смјешнији, а не може бити грђи но је. Још црногорска нација није стала на своје ноге, али мора да мијења име у монтенегринску. Несрећни су Црногорци мимо људе. Кад им није јасно ко су, како би могли имало бити срећни?

А несрећни су у ствари, колико не могу понијети своје бреме. И такви, бацајући бреме с леђа, трком хрле да их нема. Било је Црногораца брзих на зло, на погибију, на ватру, а ови садашњи брзо ријешише да их нема. И да им је такво рјешење најбоље за живот. Откад их НАТО цин замлати по глави, они се с остатком мозга предомислише, и окренуше му љубавно задњи крај. Цинови нијесу ни претпостављали такав брзи обрт ситуације. А поданици се надају у бога, да историја неће примијетити преокрет црногорског јунаштва у подаништво. Историја је довршена, однекуд су чули, и то их је у срамоти охрабрило. Живјети или не живјети, уосталом, једнако је пред богом кога нема? Тако су себи нешто утврвили у главу. Ето, дошло вријеме да Црногорци погину без метка, и то је то, каже ми пријатељ, и додаје – кад је већ тако, љепше је да их нема.

Монтенегрinska идеологија, међутим, ову везу цина и кепеца тумачи својим поданицима, овако: та је веза не само пријатељска и љубавна него је и корисна, духовно, психички, и, наравно, финансијски. Пошто је то веза пријатељска и љубавна, од ње највише користи имамо баш ми, који смо реално гледано, кепеци у том односу. Али, кепеци у том односу добијају снагу и живот од цинова, и више кепеци нијесу кепеци, него мали цинови. Кад кепеци љубаве с циновима, они добијају циновску снагу и надрастају кепеце у себи. Наши драги цинови имају толико снаге, да им је ни многи кепеци по свијету не могу потрошити. Цинови, из изобиља снаге и доброте, просто расипају своју силу по свијету, и кепеци кроз тај однос, добијају шансу да надрасту кепеце у себи?

Та прича се често зачињава и следећим зачинима: НАТО цинови долазе да ослободе народић који се још није учврстио да иде својим путем, од разних заблуда прошлости, као – срpske историје, руског по-кровитељства, Ћирилице, православља, Петровића и

Немањића и сл, што је, све заједно био камен о врату упорним и незнавеним црногорско-српско-руским мегаломанима. Та је прича од њих правила народ неспоразума, који се саморазарао, и ударао главом о зид на сваком кораку, и тако у свим редовима умножио мрак и неразумијевање, - једном ријечују умножио кепеце. Једини начин да се колективно ослободимо од наслијеђених неспоразума јесте – љубав и пријатељство с циновима, вјечитим побједницима, која ће обновити самопоуздање код кепеца, и кепеци тако кренути новим путем у живот и свијет, руку под руку с циновима.

НАТО (Г)РОБЉЕ

Прије него дође НАТО, требало би одржат опијело Црној Гори и Црногорцима. Народу, крштеном и не-крштеном, који воли ову црну и несрећну земљу. Кад су могли наше владике држати опијело Српској влади, прије неколико година, могу данас и остатку народа у Црној Гори. Вријеме је много грђе данас него јуче. Ево да кажем, није теже, али јесте грђе стотину пута. Теже је грдило него мука. Мука је за људе, а грдило је игранка за нељуде. (Шта рекох, видите, - језик ме упрежка, и набаци ми ријечи с нокта. А ја ко луд, докопах их на језик, и изустих. Видим, језик може на зло да наведе. Као што и на добро наводи без престанка. Није лако с овим категоријама, али стављамо их у дјело читања грдила које нас окружује. Не, окружује, него у којем смо. Немашансе, да нас грдом неће нагрдити. Ставиће нам печат звијери на лице, као у Откровењу Јовановом. Испечатаће нас по оба образа ова гладна неман. Са сигурношћу ћемо прије звјерке постати него људи. Да постанемо звјерке, то је ту, а да постанемо људи, далеко је, и предалеко. И никад стићи. А у звијери смо већ стигли. Не, стигли, него се у њих затекли. И што би се мучили Исусовијем мукама, да постанемо људи, кад звјерке можемо постати без икакве муке. Ко је човјека наговарао да постане човјек, смишљао му је Исусове муке. Зато није нико луд да подноси Исусове муке, па све да би постао Бог, а не човјек. А човјек је тек нешто више од животиње. А некад и много ниже. Ево, не знам шта причам, - јесам ли у „луде вјетрове ударио“ ко владика што је ударао. Е кад је могао владика, могу и ја. То јест, могу наопако, кад ми дође, као нико. Кад се хоће како се неће. Неко прича и мисли кроза ме, а не ја. Шта сам ја ту? Свако ја је ништа кад нешто погледамо. Ја је извор свих мука, као што се може улити у радост бесмртну. Но да оставимо сада мистерион. Немамо времена за мистерион, живи се као на ватри. Али мистерион може и без времена. Мистерион прелази преко времена као да га нема. Па пламса без икаквих ограничења, све у славу Божју.

Добро је онај читалац примијетио, који ми је рекао да не знам шта причам. Хвала му лијепо на лијепим ријечима. Шта имам ја да причам, ако се сама прича не прича? Ако не иде све само, као да је Бог изворе отворио, и пустио их правио на причаоца. Ето, да нијесам луд, не би ми ово падало на памет. Ма досадила ми памет, и паметна прича, право рећи. НАТО у Црној Гори

за многе је „паметна прича“. И „успешна прича“. Лези љебу да те једем. Стани света чизмо да те љубим. Стани ми на сјенку црни циганине да ти салутирам. А ја кад чујем такву памет, mrкне ми пред очима. О јаду се забавим, - тешко ми што сам се родио. Бих све сагорио. Прво себе, па НАТО, па Црну Гору, и Црногорце који не знау небеса. Има полиграф који зна да нађе мисли које је човјеку небо дошапнуло. Купила га је црногорска влада, и поставила на многа раскршћа по Црној Гори. А наплаћује га крват. Није лако на тај полиграф стати и жив остати. Човјека од тога може само небо спасити. Да га полиграф не претвори у прах и пепео.

Дошло је да је неживот ближи од живота, каже ми један комшија. Ко да се Црна Гора спремала да на крају своје историје донесе блажени неживот свом јадо народу. И назвала то „рај за Црногорце“. Тако мисле они који никад ништа под Бог јаки не мисле. Има и таквих који само мисле да мисле, а само се гњурају у „пучини грдној“. И замисли мисле да су љуђи, а чоека и његово чудо никад нијесу видјели.

Није то баш да и прије није било, каже ми мој саговорник. Неки су наручивали опијело себи још за живота. Јер су знали да их се по смрти нико неће сјетити. Као што се више нико неће сјетити Црне Горе и НАТО Црногорца. Долазак НАТО пакта је као долазак смрти за крштене Црногорце. А некрштенима је свеједно. Кад им удари некрст у главу, они мисле да је НАТО неко рјешење. И некрст има неку историју. Истина, то се не може звати историја, - то је тамни вртлог неосмишљених људских душа. Кркљају по улицама, трговима и канцеларијама државним подрумима. Канцеларије су рај за масовни људски ладолеж. У ладолеж су зарасле црногорске канцеларије финансиране европским програмима. Кроз њих змије сикћу и уједају своје миљенике. Ето за такве је душе и војна диктатура и НАТО слава душу дала. Они не могу бољи смисао наћи ни у једној другој идеји, ни практичној варијанти. За њих је смисао, да их нема, а да одано служе па и без главе. Да их јашу, и да су захвални јахачима, - то је њихов бољи избор. Јер да их неко препусти себи, не би знали шта да раде у неживоту. Не би знали ни своје име, да се неко превари па их упита.

А неће их више за име нико ни питати. Ето, нека им лакне бар са те стране!

ЉУДИ И НЕЉУДИ

„Нељуди су много трпјели у Црној Гори. Много људског презира. И памтили, не би ли дошло вријеме да се освете људима, каже ми мој пријатељ из Његошеве улице, и наставља убрзано, као да хоће да пукне од неког притиска.

Ево, дошло је вријеме да се нељуди освете људима, за све своје муке и невоље и за то што им је Бог мало или нимало дао чоества. Једини рат који се у Црној Гори не-престано водио јесте рат између чоества и нечоества, између људи и нељуди. Молим лијепо, ово је црногорски вриједносни систем, брза пројцена, као из пушке.

Незамисливо је било једном Црногорцу и претпоставити да ће некад нељуди завладати људима, тако нешто сматрао би знаком краја свијета и људи. Али, ево дође вријеме да то већ видимо и својим очима. Не вјерујемо да је тако, али тако је.

Није призван НАТО пакт тек онако. Није само овдје угрожена Црна Гора, пошто је изгубила свој историјски темељ, него су угрожени растемељени људи, који су је такву правили. Зашто кажу да им НАТО пакт, „осигурава црногорску самосталност“? Управо зато што оваква Црна Гора, растемељена и претемељена, нема ослонца у себи. Противнародна, против историјска Црна Гора, мора да призове НАТО да чува такву утвару. Јудима је вазда било тешко у Црној Гори, а сад је најтеже. Јер морају не само да се боре против својих одрода, него, на неки начин, и против сile НАТО пакта, чију чизму љубе црногорски бескорјеновићи.

Кад човјек види да су лаж и они који очи на очи лажу, у Црној Гори заштићени законом, не може да повјерује. Али може, и мора да констатује да је то тако. Гледајући црногорску јерднопартијску, капитулантску скupштину која слављенички потписује окупацију НАТО пактом, види да је то – то. Виде како славе своје непостојање. Види ове тобож људе који су покрили свој црн образ влашћу, и наоружали се палицама политичке моћи. Види у црногорској скupштини безимене Црногорце који се пропињу из петних жила, и гле неподношљиве ироније, облаче се у tobож црногорско јунаштво, и кажу – Црна Гора је ратовала за НАТО пакт, откад зна за себе?! Е не смета им образ ни памет! Е дошао је њихов час! Дошло је да се наплате, и да људима завежу уста!?

Крајњи је апсурд да такви људи постају државотворци. Али, наравно државотворци оне државе која уништава свој народ и своје људе. Није то далеко од исконске логике анатемате власти. Власти нељуди над људима.

Можда је у свему крив наш оштар вриједносни систем? Јер опозиција човјек – нечовјек, није никадје тако оштро била постављена као у Црној Гори. Нељуди нијесу никад могли да се приближе људима, увијек су били негде на маргини, у нигдини. Нијесу се ни умивали, а цаба су се и умивали и ако би се некад плакнули. Образ

им пред људима није вриједио боба. Црн образ и јадо чоек довијека. А море бруке и срамоте попили су, то се мора признати.

Зато, за њих – НАТО је рјешење! За све неуспјехе, за сву нељуцковину, за сву таму и заборав, - за све које у традиционално црногорском речнику називају „ситнек и несо“.

Ево, како је све кренуло наопако и у Црној Гори лаж заштитише законом, а истину осудише да је нема. А онда ништа није било како је било. И што је било, треба учинити да није било. Јер, дошло је вријеме да се све вриједности превреднују, посебно у Црној Гори. Доста је било, кажу тамо они, тортуре од једне истине, од људи па и од Бога јединога.

Кад је дошло вријеме да у Црној Гори сване нељудима, знајте да је тешко дошло цијелом свијету. Да се налази на ивици пропasti. Јер кад је могао стићи такав преокрет у Црну Гору, није то могло без великих преокрета у свијету. Можда је дошло вријеме да цио свијет потоне у мрак и ништавило, па зашто би Црна Гора била изузетак? Док се по свијету умножава страдање од болести, глади, терора, у Црној Гори страдају људи од нељуди; орлови од врана; голубови од шврaka; сове од ђукова, ласте од слијепих мишева. Више их је, много више, па мора тако бити. Пало их је шака и кљунова. Припасали су срамотну палицу о пасу. Сад свако од несја слободно диже главу улицама и узвикује – ко сам, ја сам! Ајте изиђите нам сад на пут, сојевићи. Ви косовски јунаци, ви небески изасланици. Доста смо ве трpjeli. Од вас нас нико није могао ослободити до сила овога црног свијета, наш брат – НАТО пакт“.

О Холбајновој слици која је прогонила Достојевског

др **Миодраг Чизмовић**

Ханс Холбајн Млађи био је њемачки сликар који је стварао у Базелу, а касније у Енглеској на двору Хенрија VII. Доживљаван је као један од најеминентнијих ренесансних сликара, врло цијењених у свом времену. Најпознатија дијела су му: Адам и Ева (1517) – Базел, Христос у гробу (1521) – Базел, Портрет Еразма Ротердамског (1523) – Лувр Париз, Портрет Томаса Мора (1527) – Фрикова колекција Њујорк, Амбасадори (1533) – Национална галерија – Лондон и много друга.

Холбајнова слика Христос у гробу оставила је на Достојевског дубок утисак. Супруга Фјодора Михаиловича, Ана Достојевски у својим Успоменама наводи податак да је на путу за Женеву, Достојевски тражио да сврате у Базел где се у градском музеју налази слика Ханса Холбајна Млађег Мртви Христос у гробу, о којој је слушао и која га је оптерећивала. У Холбајновом страшном приказу Христове смрти приказан је тренутни тријумф смрти, пропадања и нестајања. Ријеч је о побједи пале природе, препуштености труљењу и ужасу смрти. У том смислу своје запажање исказује отац Сергије Булгаков који каже: „Није приказана смрт него умирање, не сила посмртног преображаваја који долази са васкрсењем и на путу ка њему, него укочена смрт која се зауставила на умирању.“¹

Ана Достојевски свједочи да је Фјодор Михаилович био пренеражен slikom. Она признаје да није имала снаге да

¹ Сергей Булгаков, Софиологија смрти, Бrimo, Београд, 2001, 231–232.

дugo гледа слику и да је изишla из сале вративши сe послиje извјеснog времена затекавши Фјодора Михаиловичa на истом мјесту. Ана истичe да јe слика на Достојевског „оставила мучан утисак и он јe стајao пред њom као укlet“.² Она јe очekivala да ћe сe свакoga часа десити напад падавице, али сe он срећom нијe додогодio. Једини коментар којi јe Достојевски изустио био јe да сe од ове Холбајновe слике вјера може изгубити. Достојевски ћe сe u свom romanu „Идиот“ бавити Холбајновom slikom. Sam roman Dостoјevski јe почeo да пише u septembru 1867. u Женеви, a завршен јe 1869. u Фиренци. Сигурно да јe одлазак u музеј u Базелу којi сe десио 1867. пресудno утицао da Dостoјevski u свom romanu „Идиот“ искажe својe импресијe ove слике. Наime, knez Мишkin сe први пут сусрећe сa копijom Холбајновe слиke u Рогожиновom stanu gdje кажe da јe слиku видио u инострanstvu и da не може da јe заборави. Кnez Мишkin ћe изговорити ријечi којe изговарa и sam Dостoјevski u Базелу svojoj жени Aни Dостoјevski: „Od te слиke човек може веру да изгуби“.³ Надаљe, knez Мишkin говори o Холбајновom приказu слике Христос u грбou.

„На тој слици био јe предстањен Христос, тек скинут са крста. Чини ми сe да су свi живописци убијали манир да представљајu Христа и на крсту, и скинутог са крста, јoш непрестано сa присенком необичне лепоте на лицу. Они сe труде да му ту лепоту сачувајu чак и u његовим најстрашнијим мукама. На Рогожиновоj слици пак, од лепоте Христове нема ни трагa; то јe u пуном виду труп човекa којi јe претрпио бескрајне мuke јoш пре крsta, ране мучењe, ударце и шибе од стражe, ударце од народа док јe носио крст и kад јe под крстom пао, и, најзад, неисказане muke на крсту, u toku читавих шest часova (бар по мом rачunu, u најмањu руку toliko)... Истина, то јe лице човекa тек скинутог са крста, оно јe сачувалo u себi врlo много животa, toploga. Јoш niшta niјe stiglo da сe ukochi, takо da сe na лицu умрлог чита patњa koјu он као da јoш i садa oсећa (to јe umjetnik vrlo dobro svhatiо); ali затo само лице ni u koliko niјe poшteђeno; tu јe samo prirodno, i zaista takav mora i biti trup чoveka, pa ma ko taј чovek biо, posle izdrжanih onolikih muk. Христове muke nisu билe samo simboličke i њegovo tiјelo na kрstu bilo јe potchiњeno prirodnim zakonim.

ma. Како вјеровати u васкрсењe aко su природni закони tako неумитni и nedvosmisleni? „Ali, чудnovato, kad se чovek загледa u тaj trup izmuchenog чoveka, dolazi mu нас pamet jedno narocito i zanimljivo pitanje: aко su zaista takav trup – a он јe neizostavno moraо biti tacno takav – видели свi Његovi ученици, Његovi главni будућi apostoli, и виделе гa и жене којe су ishle za њim и којe су стајale kod krsta, и свi koji su verovali u Њega и обожавали Ga: - како су и на којi начин они могli повerovati, гледајuћi takav trup, da ћe тaj mучenik васкрснути?“⁴

Dостојевски јe осjeћao da Холбајновa слиka предстањva право искушењe da чovjek сачuvava vјeru, јer самa слиka kao da персонификујe мрак смрти bez ikakvog наговјештајa svjetlosti Христовog васкрсењa. Neumitni природni закони kao da sугеришу чovjeku da сe свe dешавa по neopходnosti, da јe и sam живот kao i свiјet природе притајено труљeњe и бесповратno нестајањe. Христос којi васкрсава преминулу дјevoчицу као и четвородневнog Лазара ipak постајe подложan tim истim природnim законимa, којe јe до juče neriјetko побjeđivaо. И заista, aко природni закони важe и za Богочovjeka Хrista, како обичan чovjek da izdrži tu vatru искушењa? Iz tog razloga, што јe и sam Dостoјevski duboko осjetio, i samu сумњu честo требa доживљавati kao дијалектичki momenat na putu ka профилисаности i utemeљeњu vјere. Добро јe позnата Тертулијanova мисao да сe хришћанином чovjek ne рађa него постајe. Dостoјevski јe честo isticao da јe његova vјera prošla kroz neviđeno чистилишte сумњи. Jedno od tih искушењa сумњи засигурno јe bila и Холбајновa слиka.

Литература

Булгаков, Сергеј, Софиологија смрти, Бrimo, Beograd, 2001.

Достојевски, Ана, Успомене, Просвета Beograd, 1977, књигa I.

Достојевски, Фјодор Михаилович, Идиот, књигa II, Народна просвета, Beograd, 1933,

2 Ана Dостојевски, Успомене, Просвета Beograd, 1977, књигa I, 168.

3 Фјодор Михаилович Dостoјevski, Идиот, књигa II, Народна просвета Beograd, 1933, 10.

4 Фјодор Михаилович Dостoјevski, Идиот, књигa II, Народна просвета, Beograd, 1933, 330–331.

„Научите пјесан“ Миодрага Павловића

Павле Тодоровић

Научите пјесан

Миодраг Павловић

*Кроз каква друштва треба још проћи,
кроз какве људске видике,
кроз злодраге, пауке-војнике,
кроз шуме пошаеника,
кроз уши дошиника,
треба још ићи уз раме дволичника,
с напасником облачити самуре,
с цариником завлачити руке у мошиње,
гледати пандуре како бију по кичми!
Свуда се дигли борци против откровења
и јашу велике коње, вребају крв,
заседају праведнике и сваког ко се јави
између человека и бога, на брвну.
Куда ће они што се клоне звери?*

*Браните се! Научите песму!
Уђите кроз гусле у мраморни око,
певајте, орите се, појте
и стојте мирно кад се зачује питање
ко ће међу вама да затвори вратама,
славословите док се храму не пробије теме,
стаклени прозор нек се обрати мору
док не проклија сиње срце,
жаморите, жуборите, роморите,
нека вас нађе светло као срп своје снопље,
као што мученичка крв нађе своје копље,
ускликтите, утројте, узхвалите,
док се и лобањи не отвори горњи вид
и песма не покуља на слеме,
попевајте, коледајте,
усред овог рата који сећање брише
научите пјесан, то је избављење!*

„У ПЕСМИ ЈЕ СВЕ СУБЈЕКТИВНО: И ЊЕНО ПИСАЊЕ
И ЊЕНО ЧИТАЊЕ, И ЈЕЗИК КОЈИМ СЕ ПЕСМА СЛУЖИ“

Говорећи о поезији Миодрага Павловића као споњи која спаја неспокојство савременог света са далечим историјским сећањима, Јован Деретић у свом класичном делу „Историја српске књижевности“ напомиње да се пет старијих Павловићевих збирки поезије: „Млеко искони“, „Велика Скитија“, „Нова Скитија“, „Хододарје“ и „Светли и тамни празници“ могу посматрати као делови једне целине, једног епса у коме се аутор, као песничким темама, бави највише историјом и културом.¹ Сам песник, осврнући се на своје дело и објашњавајући духовност песника као његову унутрашњу потребу и неминовност, једном приликом записује: „Ходочастити се може на више нивоа и мислим да сам више тих нивоа искушавао: обилажењем храмова (Светогорски дани и ноћи, Хододарје), читањем и парафразирањем светих књига (Светли и тамни празници) и усамљеничким медитацијама на граници философије (Видовница, То Слово, Књига старословна, С Христом нетремице).“² Ако пођемо од песничких речи да је збирка „Светли и тамни празници“, у којој се налази песма „Научите пјесан“, настала после читања и парафразирања светих књига, онда ту имамо и упориште за једно од могућих тумачења ове изузетне и програмске Павловићеве песме. Сведочећи своју дубоку укорењеност у предању свог народа и веровању своје Цркве, бавећи се у овој збирци богословским темама, он те теме облачи у песничко рухо и на неки начин онеобичава нудећи, супротно од очекиваног, на теолошке, коначне и уобичајене одговоре

1 Јован Деретић: Историја српске књижевности, Нолит, Београд, 1983, 641.

2 Миодраг Павловић: Живот у јарузи – Ктиторов сан, Смедерево, Арка, 2007.

о смислу живота и смрти песничка (реторска) питања: Ко је јачи Бог или демон који нас прља? Кад се поклопац (на мртвачком сандуку) спусти, шта ће са нама бити? Ко зна где су врата (Дантеовог) лимба? Како је васкрсење Христово надљудски расплет људске драме, „тајни догађај“ и „добр знак“ за свако телесно биће? Зашто све што је рођено да пева у нама цвили, прети и шкрипти? Може ли песма-крик да одржи отежалу твар? Тајна гроба одгонета се у тајни васкрсења, а људско стадо „поспано у ноћи“ налази спас у детету „младом Богу“, што се „носећи у рукама комад висине“ роди без крова над главом. „Светли и тамни празници“ су и књига песничких варијација, особених преобликовања библијских и светачких хришћанских прича и парабола: Благе вести Богородици, Христовог рођења, Вакрсења, Преображења, Крштења, Хода по води, Силаска у ад, Тајне вечере (Хлеба и вина), о Јовану Претечи, Светом Ђорђу, Блудном сину... Тражење порекла, човека и његовог стваралаштва, у овој збирци одвија се око великих симбола, овде и песничких метафора, Богородице и Спаситеља Христа. Проблем у тумачењу ове поезије настаје у оном тренутку кад схватимо да песник те симbole никада не објашњава, шта они за песнички субјекат стварно значе тешко је открити. Позната је и Павловићева идеја да је свака песника реч пробијена врећа из које, у свим правцима, цури све оно што песник њоме жели да каже.

Страх од моћи појединача, неверника и тајних друштава, од зла, које је по песниковом мишљењу антрополошког порекла, несигурност у времену репресије и песнички одговор на то и такво стање најизразитије су дати у песми „Научите пјесан“, која је и најчешће навођена и анализирана песма из ове збирке, а често и цитирана као Павловићева програмска песма.

Човекова песма и херувимска пјесан

Хришћанство је као културолошко-историјски контекст у збирци „Светли и тамни празници“, као и у целокупној поезији Миодрага Павловића веома присутно. Тада хришћански поетички ток, међутим, код њега је доста необичан, често потпуно супротан од очекиваних. Религијска слика као да је намерно засеченa, нанета је преко ње једна боја, па је тиме, чини се намерно, постигнута могућност различите

перцепције и схватљања песме, зависно опет од духовног стања и осећајности сваког читаоца. О томе сам Павловић каже: „Духовност подразумева прилажење религиозним проблемима изван оквира конфесије, канонизоване религије. Али, духовност произлази из религије, и у њу се враћа. Мени као човеку од пера тада појам одговара, јер подразумева и сва искушења, кризе и преокретања религиозне визије. У том смислу ја као писац изван духовности никад нисам био.“³

Атмосфера цркве и богослужења најтананије и најдубље се, ипак, осећа у песми „Научите пјесан“, чији насам наслов одмах асоцира на „Херувимску песму“ која се пева у оном делу литургије који се зове Велики вход. Посебно се то односи на стих „Херувимске песме“ који гласи: трисвјатују пјесан пријевјајуће. Ова се песма у цркви, на богослужењу, увек изводи на црквенословенском језику, а у целости преведена на савремени српски језик гласи: „Ми који Херувиме тајно изображавамо, и животворној Тројици трисвјету песму припевамо, сваку сада животну одложимо бригу, да Цара свих примимо (прихватимо), анђелским силама невидљиво праћенога.“ Славити, хвалити, уздизати и прослављати Бога најважнији је задатак хришћанина, зато је од свих грана уметности код православног хришћанског богослужења највећу примену нашло појање псалама, химни, молитава, тропара и других песама духовних.

Великим входом назива се низ песама, молитви и свештених радњи које врше свештеник и сабрани народ на служби, а почиње „Херувимском песмом“ и читањем молитве. Црква нас позива да се припремимо за дочек Христа, цара славе, који улази у свети град Јерусалим, како би за спасење света био распет. Позива нас да заједно са Христом и ми кренемо путем мучеништва. У том часу, каже се у „Херувимској песми“, оставимо сваку животну бригу, јер треба да дочекамо Цара над царевима. Он је отелотворена добра воља и љубав међу људима, Он преузима наш терет и пење се на Голготу.

Херувими, као анђелски чинови, окружују Божији престо на небесима, не престано Бога хвалећи и прослављајући Божије савршенство. Њихов назив на јеврејском језику означава обиље знања и мудrosti, способност за примање бо-

³ М. Јевтић, Дијалог о свету Миодрагу Павловићу, Партенон, Београд, 1998, 59.

жанске светlostи и лепоте. Они су многооки, имају неизрецив и дубок вид у свим правцима. Херувимска песма, херувика, управо изражава тајанствено заступништво анђела, херувима за грешне људе. Певајући ову песму човек просвећује свој ум, који тиме постаје способан да у себе прими делове оне светlostи која са собом доноси познање највећих, небеских истине.

Павловићева песма „Научите пјесан“ састоји се од две строфе од којих прва уопштено говори о стању света у коме влада зло (злоходници, војници-пауци, пошасници, доушници, дволичници, напасници, цариници, борци против откровења). Слика је тамна, злокобна, јахачи апокалипсе „вребају крв“, библијска звер је запосела простор човекове егзистенције. Друга строфа нуди излаз. Писана је као обраћање некога ко поседује знање (Бог, пророк, свештеник, песник) скупљеној маси људи која је побегла од звери. Да би се искупио човек мора да пева, да научи песму, да уђе у мраморни око, храм. Од силине појања, славословља на „лобањи се отвара горњи вид“, а „храму се пробија теме“. Људска песма се претвара у херувимску пјесан, земаљско и небеско се спајају. Човек се,

као мудраци са истока који су оставили све и пошли на поклоњење младенцу Христу, ослобађа свега материјалног и креће Богу у сусрет. Избављење за човека је у поверењу према речи, Богу, светости и светlostи духовној. Песма је пут и кључ према смислу, према оностраном. Она је и нека врста песничког (човековог, личног) преиспитивања о односу и вези интимног лирског осећања света према сакралном, светом, сазнатљивог тек када се човеку „отвори горњи вид“, кад победи чула.

Ове две строфе могу да се посматрају и као питање и одговор на социјалну тему, идеологију и политику. Ако узмемо у обзир време тоталитарног комунизма, комунистичке идеологије и безверја када је изашла збирка „Светли и тамни празници“, онда није никакво чудо да спас од деструктивног света, страдања, полицијских доушника, идеологије, шпијуна и пандура који „пребијају кичму“ и читав свет вуку наниже, песник налази у песми (она је лепота и истина која исцељује, отвара наду) и у сећању на хришћанску прошлост која надахнује и води аутентичном стваралаштву, а опет некој врсти магијског, обредног говора који је лековит и свет у својој суштини.

У томе се састоји и њена револуционарна енергија којом „борећи се за свест, а не за власт“ преображава и спашава човека и у време опште пропадљивости човековог времена и његове цивилизације. „Све што Павловићева песма јесте произшло је из намере да она буде оно чиме се човек брани од звери у себи и од тираније човека који је, присвојивши права Бога, постао звер“, записује Љубомир Симовић.⁴

У формалном смислу прву строфу песме „Научите пјесан“ чини четрнаест, а другу седамнаест стихова различите дужине и са неколико, могло би се рећи, сасвим слуčajnih рима. Од знакова интерпункције у песми се јавља мноштво запета, једна тачка, један знак питања и четири знака узвика. И интерпункција, тај апстрактни и шифровани језик, говори о дубини и каквоћи мисли неког песника. Што је човек дубљи, његова духовна глад већа, то често интерпункција, којом се обележава песма, бива сложенија. Непrekидни низови запета као да сведоче о обиљу осећања, непрекинутој и напретнутој мисли која се не завршава, коју надахнуће тера да траје и тражи и даље и дубље од већ реченог. Узвици у другом делу песме сведоче о повишеном тону проповедника који је нашао решење, па то решење гласно намеће окупљеним људима. Интерпункција, у овој песми, открива колико је форма код великог уметничког дела увек израз садржаја и како му даје, језиком физике речено, чврсту статику, односно постојаност и стабилност.

Песнички говор овде почиње неком врстом уопштеног ословљавања, бујицом питања, понављања и искуствених тврђи којима као да се испитује сопствена свест: шта то још ружно може, у свету детерминисаном злом и несрећом, да се деси? Први део песме је монолог, психолошка драма човековог тоталитета где се стигло до крајње границе трпљења. Трпљење праведника у чијој крви се купају јахачи апокалипсе, дато је у вешто прикривеној, овлаш тек поменутој асоцијацији на страдалног Христа, који је симбол свих невиних и виших страдања, у стиховима:

*Свуда су се дигли борци против откровења
и јашу велике коње, вребају крв,
заседају праведнике и сваког ко се јави
између човека и Бога, на брвну.*

Други део песме има дијалошку форму: „Браните се! Научите песму!“ кликује проповедник на сав глас. Главно језичко средство сада је императив другог лица множине глагола говорења и певања: певајте, орите се, појте, жаморите, жуборите, роморите, ускликните, устројте, усхвалите, попевајте, коледајте... Набрајањем ових глагола, песник као да сугерише и врсту песме коју треба певати: савремену свако-

дневну песму, химну, црквену песму благодарења, осећајну лирску (која ромори и жубори), похвалницу, попевку, обредну коледарску песму... Користећи архаичне речи и облике, он нас враћа у далеку прошлост, на изворе песништва. Так у полифонији свих врста певања и песме, кад схвати најдубљу употребу речи, човек може да спозна себе, да открије у песми тајну своје словесности, свог памћења и мишљења и да се избави од зла и унакаженог лица света у коме егзистира. Песма (као колективно памћење, наслеђе или посебно уметничко дело), бришући границу између светог и профаног, „постаје осмишљење бића јер је чин унутрашњег духовног испуњења, окрепљења и просветљења...“⁵ Она је један од најзначајнијих начина спаса за човека који је суочен са злом, хаосом и страхом. Указујући на песму као сећање, Павловић тугује над човеком који је изгубљен у савременом техничком добу. Враћањем песми, певању и појању, појединач се враћа својој духовној суштини, унутрашњој невиности и целовитости бића.

У песми је избављење и спас

Позната Аристотелова мисао, да је поезија више озбиљна и философска ствар него историја, има потпуну примену у Павловићевом песништву. И за њега је поезија најозбиљнији архив свести, истине и идентитета једног народа. То нам потврђује и његова „Антологија српског песништва“ у којој је сабрао све оно лепо и вредно што се још од „пре памтивека“ па до модерног доба певало у српском народу, износећи драгоцену истину о континуитету српске књижевности, а тиме и српске културе у целини. Због тога и у песми „Научите пјесан“, песниково обраћање се односи на цео колектив, на заједницу чији је најважнији задатак да кроз песму и у песми пронађе душу свога народа, најважнија места сећања, памћења и мишљења, и да тако на тим основама и коренима заустави свој заборав и пропадање. Раскид са духовним основама свога бића, „рат који сећање брише“ како каже песник, прекид појања, разградња песме као организма у коме је идентитет похрањен, значи и потпуну одсеченост од извора живота, губитак благодати. Песма је човекова унутарња чежња настала из потребе да сабере своје стваралаштво, своје једино и право знање, да себе себи објасни. Она спречава човека да изађе из смисла и духа, зато је у њој избављење и спас. Као чувар памћења и славословљење Творцу, песма ће опстати, да би опстало као хумано, племенито и боголико биће, човек је призван и позван да вечно пева. То је, могло би се рећи, и једна од оних нити универзалне истине о човеку, за којом песник Миодраг Павловић трага.

⁴ Љубомир Симовић: Битка на граници нестајања, предговор књизи „Велика Скитија и друге песме Миодрага Павловића“, Српска књижевна задруга, Београд, 1972, 48.

⁵ Часлав Ђорђевић: Песниково све видеће око, Београд, Просвета, 1997, 182.

Шта брат – чини брату

Коста Радовић

Велико је чудо та Пива. Толико сам је упознао, изучио. Толико је нарасла моја љубав, приснот, на супрот људској ограничености, себиничности, гордости, или. Овде наслућујем шта је под земљом, замрло, засуто, заборављено, шта метафизичко коло казује као из старе књиге.

Ова област некадашњих многобројних ријека и манастира, тијесних и врло високих кањона блиставих и сурових планина митских шума и пећина, изазива моју ријеч и мисао, осјећања – да се из подрума сјећања, на свијетле ливаде и брда, без људске крви, узdigне милост, доброта и љубав, као неком Етрурцу који је ту доспию и оставио Писмо – протословенско.

Осјећам се као пјесник Бајрон, романтично и тужно истовремено, јер видим сјенке милиона бивших људи, ратника, којима су кости већ ишчезле у земљи, красних природних љепота женских, њихових вриједних руку, барусаве дјеце у вуненим цемперима а, страхујем да је све то брод пролазности, који их у вјечну буру носи.

Опасно је сад схватам, доживљавати љепоту, истину, тaj брзи воз пролазности – истовремено.

То је експлозија ума и осјећања.

У какво ћу ја бити дубокој прошлости некад – помислих, као да се браним од нападача који ми се пришуњао иза леђа.

Нагло скочих са камена на коме сам сједио и кренух стазом.

Са ријеке и питома мисира отпјешачио на југ, са Југа – на Исток, на Западу моја душа не станује – тако ми говоре моја стопала док се склоних у један велики хлад кљенови где ћу се можда сјетити именог дана Константин, које је имао крила изнад хиљаду годишње Византије па сада га видим као огледало пред смрт. Неукротива човјекова мисао непрекидно се распреда, као да смрти није било и неће је бити. А тијело клоне, једна рука уздигне се изнад свега као ружа небеске ријечи.

Ваља никнути из те Ријечи! То би била она љубичаста свјетлост и вјечност, којој добри и мудри толико теже због ње страдају, бивају понижени, прогнани, стријељани, мучени! Из пивских села Смријечна, сјетих се, као на стрелишту да сам, Тадије Тадића, правника прије другог свјетског рата, комунисте, свијетла морала и његове браће као и Јовице Јововића, њихова рођака, – и засу ме то – као метеор у чело, – њих су 1942. стријељали комунисти, на гробу видрованском пјевали, а и данас цијела Пива тугује за њима. Послије су говорили „лијеве грешке“. То асоцира на Нато бомбардовање, а жртве су као грешком. Толико је цинич-

...Кад опадне водостај језера изглед бившег манастирског конака - зидине
(снимио Коста Радовић)

на савремена цивилизација, јер је изгубила морал, истину, Божију љубав. Јер је саму себе окрвавила, усмртила наду спасења. Како год се успињеш, човјек је на губитку, говорио ми је добри Меша Селимовић, у његовом београдском стану. Некада су наши људи губитак побјеђивали племенитошћу, међусобном милошћу, храбрим отпором злу и душманину, молитвом. Сада се, у неолибералном бешчашћу, све те некадашње врлине, - ископилиле! И још нам Америка шаље, доказане убице, муџахедине са Гватанаме да их наша, раздржављена држава, чува, храни, док нам се око контејнера вију наши несрћни просјаци, рове као кртице – да открију, као у бајци, бачени, убуђали хљеб. Јесмо ли ми људи! Ја сам наиван човјек, закључујем. Ево чиним својим даром добро завичају, а истовремено ми из завичаја неки завјереници стављају гране бодљикаве на пут. А то није ништа шта су Срби урадили свом највећем вожду Карађорђу Петровићу. Сјекиром му кум одсјекао главу на спавању, по наредби кнеза Милоша. Тијело његово без главе четири пута сахрањивали. Први пут у Радовањском лугу 1817, без главе. Милош му је главу послao турском цару на поклон. Жена Милошева Љубица наложила је да се његово тијело пренесе из Луга у цркву у Тополи 1819. Годину дана касније 1820. Милош је издејствовао да се вождова глава врати из Стамбола и сахрани уз тијело, али не испод олтара старе цркве, већ који метар даље. Краљ Александар Ујединитељ, кад је завршио цркву Маузолеј у Тополи, пренио је Карађорђево тијело из старог храма и ту га сахранио! Али зли људи сатаном научени зло чине човјеку увијек. Ето, кад су тако Караджорђу, шта други могу очекивати!

У једном болном тренутку помислих: шта је коријен идеји – да човјек постане звијер, постоји ли иза физичког бића човјекова и оно друго – метафизичко, које је битније, јер то је суштина и зашто то битно остаје тајна и након многих масовних и појединачних звјерстава. Убија човјек и природу убрзано, своје сопствво духовно и природно. Човјечанство јури у гријех и пространо море смрти, тј. гријеха. Сумрак ума – сумрак свијета.

- Ово ништа, ово вријеме – не сије ријеч, наду, ум, не сије живота сјеме, равнодушно убија заум. Ипак човјеку, као и увијек, остаје она древна, исконска обавеза, морално и вјерско начело: борба против зла, по цијену жртве.

Како у овом времену нововарварства, када се и најсавременија знања и научна открића – користе за масовно уништавање људи, читавих народа, за убрзано уништавање природе и атмосфере – да би се једна велесила гордила отимањем и богатством, третирањем човјека као потрошни материјал – на свјетском буништу, отпаду!?

Том злу српски народ може се супротстављати – једино православном вјером, солидарношћу, умом најумнијих, које ми на жалост не цијенимо не поштујемо због утицаја рационалне бирократије.

Преса савремене бирократије је све јача над масом, све рационалнија, тако да народна душа под њом пиши. Корумпирани чиновници, раде за интересну групу моћи, за инострани лоби, за себе, а пред нашим народом приказује се као спаситељи. Они пресвлаче ријечи као облачиће на небу, као у циркусу, а сиротиња, у мрежи, под пресом безакоња, безморалности, безбожништва, јауче: Чуј небо, види земљо!

На прагу вечног

Ратко Марковић Риђанин

Срео сам ужурбане монахе, свештенике и гроздove људи и жена упућене у место звано Дола. Беху достојанствено смирени, свечано уздржани, тихи, иђаху ка капели, оној истоветној каква је била на Ловћену по жељи владике Његоша.

Било је то на дан када је почетком јуна 1943, рука крвника као стадо сузбила у Долима мноштво народа из околних села са децом. Само деце било је 125-торо која су руком зла засејана у овај пивски камењар. Молитвеност и помен свакога имена појединачно узнесоше Дола и мене с њима у наручја неба. Читање имена започео је владика Будимљанско-никшићки Јоаникије, наставили свештеници на смену с њим. И сама тишина у којој су севала изговорена имена невиних жртава, урезала су овај трен мога бивства у бескрајно, у водама Вечнога смо се сјединили. Али, тога дана, дозивајући она имена која је рука зла покушала учинити недозваним, осетио сам олакшање што сам ту. Нелагода се у мени појавила након молитвеног завршетка. Зар није чудно да нема покајне сузе на овоме месту толико деценија од оних који су гасили очи звезда на овом белом камену? Светлом крви деце спирали су свој страх. Својој браћи по крви кидали влати из ока. Зар нема покајања ни међу онима који су ову истину препокривали понављањем о победи и њеној величини и слави? Каква је то победа над невинима? Нема оних с брда с кога нас гледа мермерни лик вође уздигнутога међу вође рекама невине крви. Зар се не савладава вртлог одупирањем о дно да би се винуло врху?

Какав то ум не схвата светост невине жртве? Хоће ли престати сеобе у народу који се није изборио за истину, за покајање на месту свога пада? Каква је то проповед љубави, без покајања над насиљно изгнаним од оних који су угонили нас у торове и на путеве беспутнте? Без покајања оних који су узрок сеобама? Који бдију над сеобама сеоба и данас? Зашто свет истински не тражи истину у сучењу крвника са својим делом? Све док се

не учини покајање, док злочинац не падне на колена, очајање ће пити нашу чашу будућности.

О сеобама под инсталацијама јасно говори време у коме стасавамо ка божанском длану. Стасавамо кроз смолу. Искорачујемо из жртве. Превара кантари веком нашега века. Образац образа је камнији од кама. Зид у зиду. Верни паду у болести расту. Слобода разноси слободу муњама јаука у времену претворства. Инста-

лација је и кад се пуца у однегованога противника да би се задобила част и поверење. Превара је када се преорава Сахара да би родила пшеница у Калифорнији. Кикот курве под кишобраном у Пољској ради кише у Азији заразом прети. Кртице вуку зграде у земљу ради пущња у потиљак измаштаном невернику. Пред силом смрти смрт бледи! Пред криком невидљива мача сунце се смрзава. Пред јеком звери гаси се дан. А народ сам с молитвеницима.

Највећа сеоба света у свету је сеоба људи из људи. А инсталатери од сеобнога платна кроје крик победника. За победником путеве пружа лабуд мртвог лета. С каквим смислом? Зар Индија није јасно показала Александру Македонском, сву бесмисленост чежње за царством и царем света? Зар није цар постао цар одустајући од трубе и мачева победе? За трпезом богова грех умире од глади. Зар је потребно понављати се смешном грешком бесмислене битке? Сеобе су сталност света. Сталније од зиме. Жедније од распуклине на језику жеђи.

Књиговође једне сеобе уводе у заслуге, друге сеобе покривају мұком. Није ли то точило оболелога? Моћ чежњом узапћенога умобола брише сеобе из сеобе.

Наравно, светлост сенком открива болест. Следимо осећања и чежњу за божанском руком која не скрива путеве лепоте!

Док пијемо са извора пред очима звери у беспуђу, зна-мо да и тој мери постоји мера. Који се закони силом, који слободу својим легијама опртава, а народе угони у угажену траву на плочнику, тај се неће посветити. Тај што божански закон узима у своје руке да суди народима, тај има ћавољу смеоност и вољом сумашедшега се прославља као страх којим се озакоњује учињено. А учињено је режија о предсказању доласка спасиоца који се расипа добротом од које копни душа света. Још је у Светом писму казано, ако идеш за слободом изгубићеш је, само ако идеш за Истином, за Богом, бићеш и слободан. Поред осталих дарова, од Бога је и слобода. Дакле, не може се народ уздати у силника у свету који ће му донети слободу. Онај народ који се полакоми и пође путем дароване му слободе из руке силника, и у њој стане освајати туђе, нема слободу. Он хрли у грех, у непредвидивост, у страшну неизвесност, у свој суноврат. Та парабола је позната, али, сведоци смо да многи народи нису у стању да се отму изазову дарова којим их обдарује силник крвавих руку. Није умеће не узети оно што није твоје, то је искуство и лепота постојања. Ослободити се чежње за имањем, могуће је кроз развој и обликовање чежње за постојањем у лепоти Вечнога. Тиме се круг затвара, слобода једна не расте на отимању слободе другоме, оне су радост једна са другом, бескрај осигурува простор у смиљености и ти-трајима радости тиме што си што јеси. А јеси плод чежње из љубави. Љубав је круг вечних сеоба с радошћу, без сумње и страха. У Беспочетном.

Не плашим се да умрем. Нисам рођена за овај живот!

Смрт објашњена од стране дјевојчице која болује од карцинома у терминалном стадијуму

Рожер Брандао

Могу вам потврдити да сам као онколог са двадесет девет година професионалног искуства одрастао и промијенио се уз драме које преживљавају моји пациенти. Ми и не познајемо нашу праву димензију све док, очени са несрећом, не откријемо да смо способни да идемо даље.

Сусрет са анђелом

Са тугом се сјећам Онколошке болнице у Пернамбуку, у Бразилу, у којој сам започео своје прве професионалне кораке. Почеко сам да обилазим дјечије одјељење и врло брзо сам се заинтересовао за онкопедијатрију. Преживљавао сам драме мојих малих пацијената, невиних жртава рака. Када ми се родила прва кћерка почeo сам да дрхтим при самом погледу на дјечију патњу.

Све док једног дана један анђео није прошао поред мене! Мој анђео је узео лик једанаестогодишње дјевојчице, која је годинама била изложена разним третманима, инјекцијама и непријатностима проузрокованим хемио и радио терапијом. Али никада нисам видио мог анђела да посустаје. Често сам је гледао како плаче; видио сам и страх у њеним очима; али, то је људски!

Једнога дана, пошто сам стигао раније у болницу, нашао сам малог анђела самог у соби. Питао сам је где јој је мајка. Ни дан-данас не успијевам да испричам шта ми је одговорила а да не осјетим дубоку тугу.

„Знаш, рекла ми је, моја мајка понекад изиђе из себе да би кријући плакала у ходнику... Кад ја умрем, она ће бити тужна, носталгична. Али ја се не бојим смрти. Ја нисам рођена за овај живот!“

„А шта је за тебе смрт, злато моје?“

„Знаш, када смо мали, понекад спавамо у кревету наших родитеља и сјутрадан се пробудимо у нашем кревету, зар не? (Сјетио сам се мојих кћерки које су тада имале шест и двије године и са којима сам радио управо исту ствар). То је исто. Једнога дана ћу заспати и мој Отац ће доћи да ме узме. Пробудићу се у Његовој кући, у мом правом животу!“

Носталгија је љубав која остаје

Био сам запрепаштен, нисам знао шта да кажем. Био сам потресен том раном зрелошћу окованом патњом, визијом и духовношћу ове дјевојчице.

„И моја мајка ће бити веома тужна, носталгична“, наставила је она.

Потресен, задржавајући сузе, питао сам је:

„А шта за тебе значи носталгија, злато?“

„Носталгија је љубав која остаје!“

Данас чикам било кога да дà бољу дефиницију пријећи носталгија: то је љубав која остаје!

Мој анђео је отишао прије много година. Али ми је оставила велику лекцију која је допринијела да свој живот учиним бољим, да будем што човјечнији и пажљивији према својим пацијентима, да поново промислим о сопственим вриједностима. Кад падне ноћ, ако је небо ведро и ако видим звијезду, назовем је „мој анђео“ који сија и блиста на небу. Замишљам да је она сјајна звијезда у новој и вјечној кући.

Хвала ти мој мали анђеле, за прелијепи живот који си имала, за лекције којима си нас подучила, за помоћ коју си пружила. Како је дивна ствар што носталгија постоји. Љубав која је остала је вјечна.

Rogério Brandão, „La mort expliquée par une petite fille atteinte d'un cancer en phase terminale“, Aleteia Brésil, 03. mars 2015.

Са француског превела Драгана Маројевић

Прозор болесничке собе

Протојереј Никола Миловић

Док сам живео богослужењем уверио сам се да се од њега, и само од њега, може живети. Сад када једва понекад будем на Литургији и то не од почетка и не до kraја (дух је, да кажем, бодар, али је тело слабо, слабо...), још и више видим да се може живети Литургијом. Заправо, другачије се и не може живети. А људи живе. И ја живим. Живим сећањем на Литургију.

Литургија је прибежиште. Уточиште. Сигурна лука. Унутрашње море. Земља обећана. Једини топос у којем нисам себи мука и невоља. Једина земља у којој могу да поднесем себе. Једини прозор кроз који, без бојазни и гнушања, могу да посматрам сваки створени свет.

Помоћ Русији

Протојереј Слободан-Бобан Јокић

Као наставак из прошлог броја у овом доносимо документ о страдању цркве и народа у Русији и молитву за спасење руског народа. Послије руског грађанског рата који је однио велики број живота и Русију до вео скоро до уништења нова большевичка власт је наставила са прогоном свештенства и вјерног народа. Царска Русија је угашена и нестала, а страдање Руске Цркве ће имати димензије ранохришћанских страдања. За вријеме владавине царске породице Романових Руска Православна Црква била је највећа, најбогатија и најснажнија црква на свијету. Током 1913. у Руској Империји било је 67.000 цркава и 1.000 манастира, распострањених по читавој територији Царевине. Руска Црква имала је огроман утицај и била велики покровитељ православним црквама не само у Европи већ и у Светој Земљи, Азији и Африци. (У прошлом броју смо навели покровитељство које је Руска црква и руски народ имао за православне на нашим просторима а нарочито у Црној Гори). У периоду послије револуције преко двеста хиљада православних епископа, свештеника, монаха и монахиња, побијала је у чисткама нова большевичка власт. Још пола милиона их је завршило по затворима и логорима. Без суђења масакрирана је Света царска породица. У првих десет година нове владавине затворени су сви манастири (осим три), све духовне академије и богословије као и преко 60.000 храмова. Уништаване су цркве и манастири у експлозијама и пожарима, спаљиване иконе, скрнављене свете мошти, обарани звоници, пљачке итд. Слободно и јавно исповиједање вјере било је забрањено. Нова власт је изазивала унутрашње расцјепе, раздоре и расколе. Доносила разне декрете и законе против Цркве итд. Страдање ће трајати све до деведесетих година прошлога вијека.

У документу из 1930. Митрополија доставља одлуку Светог Синода Српске Цркве да се на богослужењима поводом страшног гоњења и свирепог мучења, којима су без заштите изложени у Совјетској Русији Руска Православна Црква, клир и вјерни њени, чита молитва која је већ једном упућена свештенству 1919. године а поводом грађанског рата (о томе смо писали у прошлом броју Свевића) коју даље доносимо.

Православна Митрополија
Црногорско-Приморска
М. Бр. 233.
28. /15. II 1930.
Цетиње

СРЕСКОМ НАМЈЕСНИШТВУ
Риђане

Свети Архијерејски Синод Српске Православне цркве актом од 4/17. фебруара тек. год. Син. бр. 421/Зап.120. доставља следеће:

„Поводом страшног гоњења и свирепог мучења, којима су без заштите изложени у Совјетској Русији Руска Православна Црква, клир и вјерни њени, Свети Архијерејски Синод, под горњим бројем и датумом, одлучио је умолити Господу Епархијске Архијереје за наређење и упутство свештенству у подручним им Епархијама, да на Богослужењима, која Господа Епархијски Архијереји по своме нахођењу одреде, свештенство у црквама (манастирима) чита молитву прописану 17/30.VI. 1919. од Сређишњег Архијерејског Сабора Бр. 22/1919. за спас Руске Православне Цркве и руског народа.

Нарочито у недељу Православља да свештенство у црквама (манастирима) сакупљеном народу у прикладном говору изнесе и прикаже страшно стање и ужасно гоњење Руске Православне Цркве, клира и вјерних њених у Совјетској Русији и да позове народ на заједничку топлу молитву Богу за спас Руске Православне Цркве и руског многострадалног народа“.

У извршењу предњега спроводи се у прилогу „Молитва о спасењу руског народа“ у 14

комада, ради уручења свима парохијанима и управама манастира у подручју тога Намјесништва с тим, да се у Недјељу Православља (прва недјеља поста) прочита у црквама и манастирима и том приликом свештенство одржи прикупљеном народу пригодан говор о страдању и гоњењу народа и Православне Цркве у братској нам Русији.

Наредите, да Свештенство по сеоским парохијама ову молитву прочита и пригодним говором пропрати у свима селима својих парохија приликом богослужења уз наступајући часни пост.

Митрополија се нада, да ће Свештенство савјесно извршити ову моралну дужност спрам Руске Цркве и њеног народа, чији је негдашњи сјај и моћ топло гријала нашу Цркву и њене вјерне.

ЗА АРХИЈЕРЕЈА
члан Конзисторије
protoјереј Ив. Калуђеровић

Молитва

о спасении рускаго народа

Господи, великиј в судбах и в милости, припадају ти грешни и смиренни раби твои до слезами, и приносим ти молитви нашја за браатију нашу рускују, јаже страждјет в великому бједствии и в братоубиствуњеј брани. Врази бо свјатаго Евангелија и свјатија православнија цркве восташа заблудити вјерноје стадо твоје. Попрати благочестије братији нашеја и вес род их погубити страшним мученијем и смртију уже кроз многих мучеником пролијаша јако воду. Множество старих и разслабљених благочестивих чловјеков, архијерејев же и јерејев и прочих служитељеј дому твојемо, младенци и родитељи их убиша домии цркви разориша и свјатињи твоја оскверниша, и са ниње _____ велиј братии нашеја страждущија. Ми же немошчнији сушча поспјешити в помошч им, тебје јединому Господи, щедре в дајанији и скориј и помошч им, клањајемсја и припадајем с теплими молитвами и просим твојего заступленија и милосердија за спасеније братии нашеја. Господи, по словеси твојему, взишчи не смрти чловјеков, но покајаније и спасеније их, сего ради молимтисја и о заблуждших, образуми ум их и возгрјај сердце их благодатију твојеју, јако да увидјат беззаконије своје. Да постидјетса о ожесточенији сердца својего и да в покајанији поклањатса свјатому имени твојему. Умилосердија Господи о всјех и всјем прости согрешенија, стопи их направи по пути заповједј твојих и благоутробно даруј русому народу новују спасителну силу за духовноје возрожденије и преуспјејаније в жизни по словесем божественијаго твојега Евангелија. Дажд им мир и в сердца их всади страх твој и љубовдруга к другу. Утоли раздори их и возвесели сердца погибајуших богатими шчедротами и скорим спасенијем твојим. Посли им Господи ангела својего хранитеља да избавит и утјешит их, јако видјат и познајут милосердије твоје и да всегда благодарјашча тја величајут имја твоје, в Троицје славимоје, Отца и Сина и Свјатаго Духа ниње и присно и в вјеки вјеков. Амин.

Црква Штитарица 1896

Брано Вуковић Љубов

Д када је Штитарице у Гусарске су литице вјековале горске виле и оне су свједок биле кад су оно наши стари од Липова ударали на домаће потурице сред питоме Штитарице, беглуке им разурили Црну Гору проширили до обала бистре Таре а Књаз ће им господаре за прегнућа сва ратничка дат имања Штитаричка и издиге на планину на оближњу Сињавину. Одмах после заузећа на јуначка своја плећа са врх села крш догнаше и храм свети сазидаше те са цркве крст заблиста мученички симбол Христа да прославља света дјела Михаила Архангела. Па кад звono одјекује на Јабланов Врх се чује и Тара му јеку прима и предаје таласима. Деведесет шестог љета освешта се она света освети је Србски Бане Митрополит Митрофане са народом овог краја а Симовић Ага змаја ко јунака и првака припада је част велика

да домаћин буде славе јер биране такве главе у свом срезу није било па лијево цркве крило чува кости великога хајдук Ага Симовога. Више врата на розети пише да: „Храм овај свети воздиже се с помоћ Бога и Николе Њ. Првога“. А на прагу од камена прва слова од имена М/Т неимара чувенога светилишта што је многа у залеђу сазидао и вјечну им душу дао. Тај се мајстор Милош звао Тодоровић презивао са три брата три мештера родом бјеху из Пипера Горње Мрке званог села, Ђоко, Зеко и Пуко су ти мајстори били што су за Господња четир љета од камена и дрвета саградили богомољу да угоде Божју вољу и да народ Штитарице око своје заштитнице Србску вјеру утврђује и планове ратне кује све уз помоћ светих сила Архангела Михаила. Тих година о Божићу Милинко је Вуковићу поручиво у бесједи:

„Право збори, криво сједи што је Србско да се врати, јер ће морат Азијати надати се брзих дана врат да ломе са Балкана, јер тај боник са Босфора умирати више мора“. Па су брзо прешли Тару и на Рашку земљу стару од Брскова па до Пећи запалили плам свијећи и сви отуд до једнога без рањена и мртвога вратише се Штитарици ти Косовски осветници. Кад је швапска двапут сила Црну Гору освојила и жандарске јединице биле наслед Штитарице црква није скрнављена но је иста остављена, а вријеме комунизма горе бјеше од нацизма по питању цркве свете када смрче четр'с пете те свитало више није док би Тита и партије. Малу цркву Штитарицу гледали су ко крвницу, попове су пресретали и камењем засипали, постреваре жбире слали да бадњаке не би брали и да не би ко славио и поп службу обавио. Да би примјер лични дали

на Петровдан закашали
дан устанка светковали.
Толико су осилили
па су строго забранили
да се врши служба света
за светаца и годета.
Па су стубе са звоника
три „црвена“ послушника
на комаде изрезали
да би звону ућуткали.
Па су дали на давију
и судили на робију
сиједога Мијаила,
оптужба је „страшна“ била:
„Што по селу прилог купи
да за цркву кров се купи“.
Кад изиђе из „Никольца“
после скоро три мјесеца
старац позва сина Ића,
два синовца Вуковића
Милорада и с њим Стева,
Витомира Јагошева,
све тишлере одабране,
комунисти залуд бране
ал' се црква прекри света,
па тако ми два свијета,
и овога и онога
и тако ми Христа Бога
да се није тад прекрила
брзо би се урушила,
без душе би село било,
слава теби Мијаило.
Кад су шљеме поставили
ту су запис оставили
на лучевој шеганици
а на завјет Штитарици:
„За велике страховладе
а Србима и на јаде

од Јосипа званог Тита
у времену без освита,
цркву ову прекровише
и потомству оставише“,
њих петина у потпису –
„Слава Богу Оцу Ристу“.
Седамдесет свештеника
и Липовац још владика
доживјеше Христа муке
тирјанима кад у руке
Енглези их предадоше
и ћаволу душу даше,
те Похорје би Голгота
ал' тај гријех и срамота
од Јудиних следбеника
док је цркве и владика
не смије се да опрости
јер њихове свете кости
безданице крију јаме
злог времена, страшне tame.
Један од тих мученика
а Христових следбеника,
Поповићу Савић бјеше
што га с раном донијеше
до ивице безданице
где је парох Штитарице
усред поста и нећеље
прекрстio мучитеље
а с узвиком од Васкрса
митраљез му пара прса.
Та духовна предводница
црногорских изbjеглица
СЕДАМДЕСЕТ МУЧЕНИКА
са Кочевја и Камника
словеначких страшних гора
и крвавог Марибора,
ка небу је са стратишта
с ореолом мучеништва

пошла војска бесмртника
до Господа праведника,
а наша ће црква стара
на страници календара
један дан им посветити
и Свевиšњем угодити,
и да вјеки во вјекова
док је рода Србинова
памти њина жртва веља
јер је и њих ко Авеља
погубила братска рука
па тај гријех и та брука
буду страшна опомена
Србском роду кроз времена
да никада брат у брата
не угледа свог целата.
У највећој нам истини
у Небеској Отаџбини
ће тихују праведници
ови свети мученици
заслужише за живота
да под крилом Саваота
васкрс мртвих дочекају
и да Србском завичају
траже милост код Господа
мир и слогу да му пода.
Двје хиљаде трећег љета
ко јабука кад процвјета
отворила црква врата
с иконама све од злата
да владику Мићовића
из Велимља код Никшића
обновљена тако срете
и да чином службе свете
освећење ново прими
и духовно да оживи,
те се после шесет љета
ту обави служба света.
Доњег села народ сложни
и у вјери Христобожни
узданици вазда прави
цркви, круни и држави,
освећење попримише
ко ливаде жедне кише
ил' ко сужањ жудан куће
уз молитве вапијуће.
Та духовна вертикала
ко литице од Гусара
она их је одржала,
ал' су зато пострадали
бројне жртве Србству дали
свети су им идеали
били пречи од живота
а не брука и срамота.

НЕК ЈЕ ВЈЕЧНА ЗАШТИТНИЦА
НАША ЦРКВА ШТИТАРИЦА.

У славу 120 година храма
Св. Архангела Михаила.

И рече Господ

Предраг Вукић

И рече Господ:

- Нека буде Слово!

И би Слово.

И рече Господ:

- Нека буде свјетлост

И би свјетлост.

И рече Господ:

- Нека буде милост

И би милост.

И рече Господ:

- Нека буде мудрост!

И би мудрост Господња.

И рече Господ:

- Нека кишеш лију!

И бјеху кишеш.

И рече Господ:

- Нека вјетри вију!

И бјеху вјетри.

И рече Господ:

- Нека Сунце сија!

И би Сунце.

И рече Господ:

- Нека сјеме клија!

И би сјеме Живота.

И рече Господ:

- Нека буде човјек!

И би човјек.

И рече Господ:

- Нека човјек збори!

И нека слово твори!

И рече човјек

у миру и тишини:

- Слава Оцу и Сину и

Духу на висини!

Клик милости

Света Русијо,

мајко Србијо,

мила Румијо,

горо, лелијо!

Слогу саздајте,

злу ме не дајте,

род мој чувајте,

Христу предајте!

Дух милујте,

срце радујте,

мир ми дарујте,

милост подајте!

Дечански мач

Марко Ковачевић

„НА КОСОВУ РАСТУ И ТРЊЕ И БОЖУРИ. АЛИ СЕ ЗА ВИДОВДАН САМО БОЖУРИ УНОСЕ У ГРАЧАНИЦУ.“

Свети владика Николај Велимировић

У раним јутарњим часовима 1. априла 2017, кренули су са Трга Шака Петровића на поклоничко путовање, учесници Разговора о вјери, које модерира отац Слободан-Бобан Јокић. Разговори о вјери су управо то што им и само име говори. Отворени и искрени разговори, са искреним дилемама, искреним питањима и на велику радост свих учесника и са правим одговорима. Њихова посебна вриједност јесте што се врло често постигне договор да се они из духовног центра Свети Исаја од Оногашта, измјесте понекад када могућности дају и ван Никшића, ван Црне Горе, али унутар наших срца. То је био случај и овога пута јер смо кренули у Србију. Да посјетимо страдално Косово и Метохију.

Имајући на уму горе наведене ријечи владике Николаја, сви смо кренули са надом да ћемо до тамо оставити у срцу само божуре. Али то није било лако. Стигавши у Призрен, царски град Душанов, коракнувши његовом калдром, осјетили смо се као да смо ушли у своју кућу по којој шенлуче непознати људи. Оно трње што смо га хтјели оставити пред Косовом и Метохијом истури своје врхове, позва главу, душу и срце на инат и пркос. Као да су бодље загребале срца при погледу на зграду општине у Призрену на чијој су фасади исписане ријечи захвалности на језицима земаља које су признале лажну државу на територији Србије. „Хвала лијепа, Црна Горо“ – стајале су ријечи на тој фасади. Ријечи које нам кости прадједовске у гробовима преврђују, а нама стварају неугодно осјећање стида.

Бистрица нас, међутим, препозна па убрза ток од радости. И ми погледима поздрависмо пјеску која је

усамљена, јер они који око ње ходају причају неким немуштим језиком а она жубори на српском. Најзад послије, чинило нам се дуте штетње, стигосмо до Саборног храма Св. Ђорђа у центру Призрена. Храм је страдао много у погрому 2004. Слава Богу обнавља се и велељепан обогаћује изглед овог царског града. Посјетили смо и цркву Богородице Љевишке. Фреска Богомајке са Христом младенцем умирила је буре у души и срцу. Мајчинским погледом, мајка мученица нас је погледала, захвална и срећна, као стара мајка кад дочека сина ког дуго, дуго није видјела. Ова прелијепа фреска је по наредби турских власти у 18. вијеку, заједно са осталим фрескама, била изубијана чекићем, покривена слојем малтера и прекречена а сама црква је претворена у цамију. Један од Турака који је био принуђен да то ради уклесао је у једном камену поред цркве на турском језику: „Љепота твоја је у зеници ока мoga“. Фреске су поново откријене средином прошлог вијека. Црква Богородице Љевишке је опет страдала у погрому 17. марта 2004.

Пошто смо и ми похранили у зеницама нашим љепоту Богомајке Љевишке упутили смо се ка обновљеној Богословији Светог Кирила и Методија у Призрену. Тамо су нас дочекали професори и ђаци прво нам отпјевавши химну обновљене богословије. Тако смо спознали истинску радост вакрсења кроз осмјехе и пјесму храбрих српских момака који држе Призрен и Косово Христовим и српским у овим тешким временима. Одлијегала је пјесма прогнаног народа Призреном и приносила срцима нашим мир и радост и истину – Косово и Метохија су наши. Млади богослови су нам ту истину казали у свој њеној пуноћи. Могли смо да је спознамо и будемо тако ослобођени. „Богу се моле синови народа прогнана, вратисмо се опет теби земљо обећана“ – кажу посљедњи стихови химне Богословије, која би могла да буде и химна свега Српства.

Ноћ смо пошли да проведемо у царском конаку манастира Свети Архангели, задужбине „мојега цара“ крај Призрена. Отац Михаило нам је приредио дочек и вечеру које се ни сам цар не би застидио. Звјездано небо, дува вјетрић од Паштрика и чује се жубор ријеке Бистрице. Ми смо пред конаком, сједимо, причамо, нико не жељи да оде да спава. Шетамо разрушеним црквиштима манастирског комплекса која чекају обнову Душановим стопама. Овуда је некада овако касно остајала будна једино његова свита чувајући царев мир док коначи.

Ујутру смо поранили да би стigli на литургију у Високим Дечанима. Литургију на којој су одговарали дечански монаси и богослови из Призрена. Савршена усклађеност монашких гласова повуче душе вјерних да их прате и изображавају. У покушајима да се ухвати исти ритам, дубок и мистичан, није се лако успијевало, као што није лако водити ревностан хришћански живот онако како то раде дечански монаси. Ипак, они ријетки тренуци у којима смо хватали те христоносне тонове и остваривали и сопственим гласом а не само мишљу и присуством, литургијско јединство са братством и осталим присуственима, били су моменти потпуног мира и дотицања небеса. Са десног стуба у манастиру посматрала нас је фреска Христа са праведним мачем у рукама. Све трње у нашим срцима скресано је. Остали су само божурови. Прије литургије смо крстили једну Татјану која је са нама путовала. Један никшићки божур који смо унијели у Дечане а Свети краљ Стефан га прiveо путиру и нахранио тијелом и крвљу Христовом. Није ли то цвјетање и васкрсење. Није ли то истински живот тамо где многа браћа наша мисле да живота више нема. Многи су Никшићани ушли са срцима пуним божурова тај дан у Дечански манастир и пришли да их Свети краљ причести. И тако су збрисали онај натпис са фасаде призренске општине. Косово је наше док смо ми Христови. Дивном бесједом о Марији Египћански нас је поучавао и игуман манастира Високи Дечани архимандрит Сава Јањић, који је начаљствовао литургијом а ком су прислуживали и никшићки свештеници Слободан-Бобан Јокић, Мирко Вукотић, Данило Зиројевић и Никола Зечевић.

Након ручка у Дечанима посјетили смо и патријаршијски трон у Пећи. Тамо су нас дочекали наши патријарси и архиепископи из прошлих вјекова. Молитвеници српски пред Господом. Послали нам поздраве за Светог Арсенија да му их пренесемо кад се задесимо у Ждрабаонику.

Повратак кући или одлазак од куће. Нисмо знали шта је упитању када смо кренули назад. Срећни смо се вратили у нашу Црну Гору, схвативши да на путу ка висинама границе не постоје. Надомак Никшића, слика дома, молитвена свијећа нашег краја у стијени острошкој пријждивеној, коју можете видjetи и ако се загледате у душу сваког правог Никшићанина. Так да и ми имамо чиме да се молимо и уградимо наш крај и град у ову ниску бисера које је православно српство нанизало као залог вјечној љубави и вјечном животу.

Тихо отицање живота

„Иза брда“ (Dupa dealuri/Beyond the Hills, 2012) драма, 2ч35мин, режисер: Кристијан Мунђу, прича: Татјана Никулеску Бран; номинације: Европска филмска награда за најбољег сценаристу, Награда Сателит за најбољи страни филм)

др Никола Маројевић, Ђакон

Нови талас румунског филма у највећој мјери је у сјенци Кристијана Мунђија, који се прославио филмом „4 мјесеца, 3 седмице и 2 дана“, освојивши с њим Златну палму у Кану, Европску филмску награду за најбољи филм и најбољег режисера и још многа значајна признања.

Фilm „Иза брда“ (2012) (двије награде за сценарио и женску улогу) је напета драма о вези дviјe жене – Алине (Cristina Flutur) и Војчите (Cosmina Stratan), које су дјетињство провеле у истом сиротишту. Војчита је смисао свом животу открила у служењу Једином Женику у женском манастиру, у подножју једног брда у унутрашњости Румуније. Амбијент, средина, духовна клима, лоши материјални услови имају функцију да додатно појачају расцјеп који се догодио у животима ове дviјe дјевојке. Алина и Војчита су одрасле у сиротишту, све вријеме без раздвајања, и то је све што имамо о њиховом претходном животу. Ово је прича и о дviјe врсте љубави – једне према Богу и друге према

ближњем. Може ли се вољети човјек – близњи, а да се не вјерује у Бога, као извора љубави? У филму се одговор може само наслутити, режисер поставља параван на свако закључивање.

Врло брзо по доласку у манастир сукобљавају се два принципа: принцип слободне воље и вјере, као потпуне преданости Богу. Испуњавати вољу Божију, има ли ишта важнијег од тога? У једном тренутку овог заплета монахиња износи сведоказ живота у Христу: љубав међу људима само је одраз вјечне, несебичне, саможртвене љубави којом Бог воли човјека. Како су само неразумне очи заљубљене жене? У њима нема мјеста за другачији поглед, мисао и ријеч. Како је само тужно срце човјека који живи без вјере, живећи по законима свјетске стихије. Све то видимо у узалудним насртјима Алине на убогу Војчиту, која бранећи се у миру износи философију живота, сасвим страну својој дојучешњој најбољој пријатељици: „Људи се мијењају, онај који иде није се врати нису више иста особа“.

У једном тренутку се код Алине, која мимо свих својих хтјења и вјеровања ипак зарад свог личног каприца – жели да повуче за собом Војчиту, јавља епилептички напад, наступа необјашњиво стање душевног поремећаја праћеног физиолошком исцрпљењем. Боравак у болници потпуно огољава њену животну ситуацију. На сцену ступа и њена хранитељска породица, која је већ умјесто ње примила другу дјевојку, њој више нема повратка. Суровост живота у хранитељским породицама, живот без прошлости, са садашњошћу која лебди и неизвјесном будућношћу додатан су импулс оцртавању контура њеног безизласног живота. Сасвим залутала у свијету који не разумије, који тражи свецијелог човјека, Алина растројене душе долази до стања које свештеник и сестре виде као опсједнутост демонима. Након обреда истјеривања демона, Алина испушта свој дух и одлази у свијет где нема тuge ни уздијаса...

Радњу филма стално прати стање духовне тјескобе и душевне неуравнотежености, познатих больки савременог човјека. Манастирска тишина, осама и посвећеност вишем циљу живота изводи из лавиринта прозаичности и свакодневне учмалости. Тај пут остаје да се наслућује само посвећеницима светајни човјековог живљења, аутору као да није била намјера да фабулу усмјери на давање коначног става у том правцу. Могуће да би изгубио на динамичности и актуалности, али би засигурно добио на дубини приповиједања и озбиљности драмског расплета.

Негдје нам се чини да режисер као да жели да покаже ригидност живота у манастирима. Фокус драме постаје вјерски фанатизам, с једне стране, и норме које одређују живот човјеку у некој друштвеној заједници. Напетост духовног стања актера филма додатно појачавају природни амбијент, звукови, фијукање вјетра, лавеж паса, снијег који пада кад му није вријеме... То се индиректно преноси и на стање двије јунакиње – Војчиту и Алину. Алина је у неком стању неодлучности, никако да се експлицитно изјасни и да завршну ријеч. При самом kraju заплета, чак у једном тренутку претешком за њену душу и расудну моћ, она пристаје на све само да удовољи својој посрнулој другарици. Војчита умире, сукоб се гаси, Алина остаје између завјета и спремности на жртву, с једне стране, и напуштања свега и враћања у живот кога више нема, с друге.

Напоменимо, да упркос томе што Алинина позиција није јасно издиференцирана, да монахиње и свештеник нису пуки негативци и људи мрака, ипак драма доживљава свој врхунац у ескалирању покретних проблема, што резултира неразумијевањем и драстичним неприхватањем другог и другачијег. То су питања која надмашују све протагонисте овог филмског остварења, питања која се тичу живота уопште. Као да остају с оне стране добра и зла, чију борбу и супротстављање пратимо кроз читав филм.

Богатство умјетничког језика и мноштво символа надилазе само дјело, прије свега због чињенице да живот вјерујућег човјека, човјека који смисао свог живота тражи и налази изван оквира стварности у којој живи, даје крила и оцртава обрисе оног непролазног Царства доброте и вјечне љубави Божије.

Иако је у основи филма истинити догађај, фабула је у значајној мјери динамизована и лишена овјешталог укаупљивања у религиозну тематику. Знатан број филмова на религиозне теме третира неку од тема живота људи вјере, не дотакавши се у суштини оног најважнијег – унутарњег живота човјека хришћанина – са свим успонима и падовима, кроз које пролази.

Остаје жаока за очекиваним чудом, које сви у филму траже. А зар има већег чуда од срца које заволи Христа? Душе која дише Духом Светим? Духа који смисао налази у љубави према Богу и близињем? То остаје скривено режисеру, зато што кључ од тајни лежи у човјековом срцу, тој префињеној скривници и смјестилишту Живог Бога. Љубав је начин живота и веза између човјека и Бога, човјека и човјека која се не да очима сагледати нити умом схватити. Љубав тражи цјелосног човјека, без остатка и предрасуда. То није нити циљ нити појента овог филмског остварења, али питања која покреће филм остају без одговора уколико им се не приступи са хришћанској становиштвом. Заиста, човјек који заволи Христа, свим срцем својим, није више исти као прије. Све добија виши и дубљи смисао и цијену. Чак и свакодневне, обичне ствари и догађаји. Ово је могла да буде и прича о једном пријатељству, које то више није или о пријатељству које достиже виши ниво...

Свако зло није зло...

Срећен М. Ачић

НИЈЕ ЗЛО СВЕ ШТО ЉУДИ ДРЖЕ ДА ЈЕ ЗЛО. ЧАК ИМА ЗАЛА,
КОЈА СУ У СТВАРИ БЛАГОДАТИ. СВАКО ЗЛО НИЈЕ ЗЛО!

Сила, например није зло. Безмоћношћу не би се могло ништа организовати, ништа постићи, ништа извршити. Зло је злоупотреба сile: насиље и на њему засновано угњетавање. Сила, пак, која гони слабе и угњетене, која штити народ и државу, која помаже општи развитак и напредак – таква је сила благодат!

Велики капитал такође није зло. Немаштином се не би могло стварати ништа веће и трајашније: ни бродови, ни железнице, ни школе, ни творнице, ни штампарије, ни болнице. Зло је злоупотреба капитала: онда кад је на великим капиталу засновано суворо експлатисање сиромашних људи. Сам, пак, капитал по себи није зло. Чак, и кад не би било капитала, човечанство би га морало створити, као што га је и створило.

Тековина – зар би она могла да буде зло? Зар би се расипањем могао обезбедити живот своје породице, и извођење на пут свога порода? А чим би се онда вршила милосрдна дела? Зло је злоупотреба тековине: тврдичење и на њему заснована грамљивост и безмерно гомилање добра без употребе. Умерена тековина благодат је.

Ватра – како би она била зло? Шта би данашњи човек без ње? Зло је злоупотреба ватре: пљевине, пожари, и на њима засновано уништавање тековина. Ватра, пак, по себи највећи је благослов.

Полиција није такође зло. Без ње би преотели махи криминални типови, и тлачили мирне и добре грађане. Зло је злоупотреба полиције, кад она врши насиља партизанске природе, како је некад раније било и код нас. Сама, пак, полиција по себи је благодат.

Смрт – чак ни она није зло највеће. Без смрти не би могло бити ни обнављања, па ни прогреса. Зло би било

за људе и много већа несрећа, кад не би никад умирали. И смрт је, дакле, једна од благодати човечанства – кад није насиљна, превремена, неоправдана.

Егоизам, тј. себичност, тако исто није по себи зло, кад се испољава као љубав према себи и свом животу, љубав према сродницима, према близњима – а све без штете за друге. Зло су претераности egoистичне, као: једнострана грамљивост за себе, за породицу, за народност – а на штету других.

Неједнакост међу људима никако није зло. Неједнакост је неодољива природна појава. У природи нема ни два биљна листа потпуно једнака, на целој Земљиној Кугли. Потпуна изједначеност у природним појавама значила би потпуни престанак сваког прогреса (пошто је и прогрес по себи неједнакост), па и престанак живота на Земљи. Зло су само претераности у неједнакости људи: где услед тога постају једни робови а други њини господари, једни експлоататори, а други експлоатисани. Сама, пак, неједнакост по себи је благодат; иначе би разбојници и добротвори могли бити једно и исто.

Патња и бол тако исто нису највеће зло човечје на земљи. У патњи и напрезању рађа се свака велика мисао, свако велико осећање, свака велика воља, чим сазрева човек за вишег човека; патње су важан услов за срећу и задовољство. Зло је млак и гњио живот, неактиван и нестваралачки, безобличан и бесциљан, несладак и бљутав.

*

И тако, много што – шта, што људи држе да је зло – није зло! Понешто од ових је чак и благодат! – Ово сазнање врло је важно за равнотежу савести човекове.

КЊИЖЕВНА КРАЈИНА, Књига I, бр. 2, ур. Божидар
Весић, фебруар 1931, 54–55.

5. март

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-некшићки Г. Јоаникије служио је, у Недељу Православља и на празник Светог Лава Катанског, Свету Архијерејску Литургију, у Саборном храму Светог Василија Острошког у Никшићу.

Након Свете Тајне Причешћа, празнична литија вјерног народа и дјеце, предвођена Његовим Преосвештенством владиком Јоаникијем и свештеницем, опходила је Саборни храм Светог Василија Острошког. По повратку у цркву прочитан је Синодик православља, који објављује побјedu православне вјере над иконоборачком јереси из 9. вијека.

Књига „Пут српског језика и писма“ проф. др Јелице Стојановић, која је недавно објављена у престижној едицији Плавог кола Српске књижевне задруге, а убрзо и награђена признањем Вукове задужбине за науку у 2016. години, представљена је пред бројним аудиторијумом у Никшићу, 5. марта 2017.

Представљању књиге др Јелице Стојановић, коју је, на сверадосни празник Недеље православља, у Црквено-народном дому Светог Василија Острошког, организовала Црквена општина Никшић, присуствовао је и Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-некшићки Г. Јоаникије.

6. март

На градском гробљу у Бијелом Пољу, сахрањена је новопрестављена слушкиња Божја Марина Радивоја Рабреновић.

Претходно је, у цркви Светог Николе на Никољцу, опијело служио Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-некшићки Г. Јоаникије уз саслушање свештениства бјелопољског

намјесништва. Надгробном бесједом обратио се Преосвештењи Епископ Јоаникије.

11. март

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-некшићки и администратор милешевски Г. Јоаникије служио је, на празник Светог Порфирија, Епископа газког и Светог мученика Јована Калфе, Свету Архијерејску Литургију, у Саборном храму Васкрсења Христовог у Прибоју.

12. март

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-некшићки Г. Јоаникије служио је на Пачисту Недељу, која је посвећена Светом Григорију Палами, Свету Архијерејску Литургију у манастиру Ђурђеви Ступови.

19. март

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-некшићки Г. Јоаникије служио је на Крстопоклону недељу, Свету Архијерејску Литургију у храму Светог Архангела Михаила на Књажевцу код Андријевице.

21. март

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-некшићки и администратор милешевски Г. Јоаникије служио је, на празник Светог Теофилакта Исповједника, на Варошком гробљу у Пљевљима помен Јелени Шаулић Бојовић, поводом годишњице смрти ове хероине српског народа.

Родбини и поштоваоцима жртве Јелене Шаулић Бојовић, по одслуженом помену, обратио се Преосвештењи Епископ Јоаникије, поручивши да данашњи помен свједочи да идеали за које

се борила Јелена Шаулић Бојовић и данас имају велики значај.

22. март

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-некшићки Г. Јоаникије служио је на празник Светих 40 мученика Севастијских – Младенце, Литургију прећеосвештењих дарова у манастиру Ђурђеви Ступови.

Саслуживало је свештенство архијерејског намјесништва беранског и братија Манастира.

У току Литургије Преосвештењи Епископ Јоаникије је у искушеничку расу обукао послушника Ђојана, сабрата Манастира.

24. март

Његово преосвештенство Епископ будимљанско-некшићки и администратор милешевски Г. Јоаникије служио је са свештеницем и свештениномонаштвом Епархије будимљанско-никшићке и Епархије милешевске, на празник Преподобног Симеона Новог Богослова, Светог Григорија Двојеслова, Свету Архијерејску Литургију у манастиру Свете Тројице у Пљевљима.

Овом приликом обављена је Света тајна исповијести за свештеницу и народ су исповиједали протојереј-ставрофор Милутин Андрић, архимандрит Исаја (Крговић) и игуман Арсенije (Самарџић).

Сабраном свештенству, монаштву и вјерном народу ријечима архијастирске бесједе обратио се Преосвештењи Епископ Јоаникије, који је казао да има прилично симболике у томе што су се данас сабрали на овом светом мјесту – манастиру Свете Тројице, јер на Тројичиндан Бог Отац је преко Сина свога излио благодат Светог Духа на своју Цркву и учинио је тијелом

Христовим, а на апостоле Господње сишли су огњени језици.

Указујући на сву узвишеност и достојанство свештеничке службе, Владика је казао да ју је Бог из своје безграницне љубави повјерио грешним људима у складу са првобитном замишљу да човјек буде свештенослужитељ, који ће овај кварни свијет да оплемењује и призива Божју милост, Божју благодат на сву васељену.

Након службе обављен је братски састанак свештенства двију Епархија, на коме је било ријечи о црквеном животу и о проблемима са којима се су срећу свештеници у мисионарској служби.

У поподневним часовима на Жабљаку је, у Парохијском дому, одржана сједница Епархијског управног одбора којом је предсједавао Његово преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије. Владика Јоаникије је поднио експозе о раду Епархијског управног одбора.

25. март

Међународна научна конференција „Југоисточна Европа и евразијски концепт сарадње“ одржана је у Београду у организацији представништва Скупштине народа Русије у Србији – организације „Наша Србија“ – и у сарадњи са Скупштином народа Русије из Москве и Руским домом у Београду.

Са скупа који је имао функцију припреме за Први конгрес народа Евразије (заказан за 15. мај ове године у Москви) послато је више снажних порука на адресу српских и руских власти.

Како преносе Факти, прије свега је истакнуто: да се са обје стране (српске и руске) мора енергичније радити на ојачавању српског фактора на Балка-

ну – уључујући и свесрпске интеграције, као и на превладавању српско-муслиманских сукоба и успостављању добрих односа хришћана и муслимана као предуслову, да се заустави атлантистички вјековни пројекат дестабилизације – а преко ње – контроле Балкана.

Конференција је окупила 15 говорника из Србије, Републике Српске, Црне Горе, Хрватске, Македоније, укључујући и представнике Скупштине народа Русије.

Поздравни говор је одржао Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки, Господин Јоаникије, који је позвао на дијалог, нагласивши да је „дијалог, као овај наш данас, подстицај за будуће потезе“.

Поводом 18. годишњице од бомбардовања СРЈ и у знак сјећања на жртве НАТО агресије делегација из Русије и учесници конференције, на челу са Његовим Преосвештенством епископом будимљанско-никшићким, Господином Јоаникијем положила је цвијеће на споменик страдалој дјеци у парку Ташмајдан.

26. март

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки и администратор миљешевски Г. Јоаникије служио је данас на Средопусну недељу, четврту недељу Великог поста, Свету Архијерејску Литургију у Саборној цркви Светог Василија Острошког у Пријепољу.

29. март

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије служио је у манастиру Ђурђеви Ступови, Прво бденије на којем је читан канон Светог Андреја Критског.

Саслуживало је свештенство беранско-андријевичког намјесништва и монаштво Манастира уз молитвено учешће вјерног народа.

30. март

У четвртак пете седмице Часног постата, на празник Светог Алексија Човјека Божјег, Његово преосвештенство Епис-

коп будимљанско-никшићки Г. Јоаникије служио је, са свештенством и монаштвом Епархије, Литургију Прећеосвећених дарова у манастиру Ђурђеви Ступови.

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије одржао је у великој сали Центра „Нама“ у Беранама, предавање на тему „Љепота дома Божјег“.

Слово Преосвећеног Епископа, као и сама тема, изазвали су велико интересовање црквене заједнице у Беранама, па је овај догађај био значајно посјећен.

Предавање је организовала Црквена општина Беране.

31. март

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки и администратор миљешевски Г. Јоаникије служио је на празник Светог Кирила Јерусалимског, Литургију Прећеосвећених дарова у манастиру Миљешева.

Саслуживало је свештенство и монаштво Епархија миљешевске и будимљанско-никшићке.

1. април

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије служио је на празник Светих мученика Хрисанта и Дарија, и других с њима, Преподобног Симеона Дајбабског, Свету Ахијерејску Литургију у манастиру Шудикови.

2. април

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије служио је у Пету недељу Часног и Вели-

ког поста, посвећеној Светој Марији више свештеника и свештеном-
Египћанки, Свету Архијерејску
Литургију у цркви Успења Пресвете Богородице, у Павином Пољу код
Бијелог Поља.

3. април

У шести понедељак Вајкаршњег поста, када наша Света Црква молитвено прославља Преподобног Јакова Исповједника, у цркви Свете Тројице у Доњем Острогу Свету Литургију прећеосвећених дарова одслужио је Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије.

Светој Литургији присуствовали су Његово Високопреосвештенство Архиепископ цетињски Митрополит црногорско-приморски и игуман острошки Г. Амфилохије и преосвештена господа епископи Пакрачко-славонски Јован и захумско-херцеговачки и приморски Григорије.

5. април

На празник преподобномученика Никона, Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије служио је Свету Литургију прећеосвећених часних дарова.

6. април

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије служио је уочи празника Благовијести, празнично бденије у Саборном храму Светог Василија Острошког у Никшићу.

7. април

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије служио је на празник Благовијести, Свету Архијерејску Литургију у новоосвештаној капели манастира Вазнесења Господњег у Драговољићима код Никшића.

Преосвећеном Епископу је, најприје у чину освећења, а потом и у служењу Литургије, саслуживало

У молитвеном сабрању учествовао је вјерни народ Драговољића, Жупе, Никшића и других мјеста Црне Горе, монахиње Жупског и манастира Подмалинско, те бројни пријатељи ове древне немањићке светиње, пристигли на дивни празник Благовијести, коме је посвећена новоосвештана капела.

Током празничног богослужења освештан је и Црквено-народни дом, саграђен у близини манастира Светог Спаса у Драговољићима, где је, по завршеној Литургији, уприличена трпеза братске љубави.

Други број Јетописа Бањана и Рудина, који издаје Удружење Бањана и Рудињана „Владика Сава Косановић“, представљен је, на празник Благовијести, у петак 7. априла 2017, у манастиру Косијево.

Овај часопис сабира историјско, етнолошко, културно наслеђе поменутог простора, а централна рубрика новообјављеног броја посвећена је личности и дјелу Владике Саве Косановића, поријеклом из Бањана, а био је Митрополит дабро-босански 80.-их година 19. вијека у Сарајеву. О Јетопису суговорили: Веселин Матовић, Чедомир Баћовић, главни уредник Милутин Мићовић.

Промоцији је присуствовао Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије, који је поздравио сабрање, уприличено у древној косијевској светињи.

8. април

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије служио је на празник Сабора Светог архангела

Гаврила – Лазарева Субота, Свету Архијерејску Литургију у спомен-храму Трећег обретења главе Светог Јована Крститеља у Долима у Пиви.

Као и претходних година током Великог и Часног поста, одслужен је помен за покој душа свих житеља пивског краја, који су страдали током Другог светског рата.

9. април

Празник Уласка Исуса Христа у Јерусалим– Цвијети прослављен је у Бијелом Пољу Светом Архијерејском Литургијом којом је началствовао Његово преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Господин Јоаникије и Литијом која је ишла од цркве Светих Апостола Петра и Павла до центра града.

Бесједећи испред цркве Светих апостола Петра и Павла по повратку са Литије у којој је било највише дјеце, епископ Јоаникије је истакао да је Господ прије свога страдања, прије него што је самога себе принио на жртву и примио распеће и смрт на Крсту, ушао у Јерусалим, у град у којем ће принијети жртву за све нас.

12. април

На Велику сриједу, Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије служио је, са бројним свештенством и монаштвом, уз молитвено учешће вјерног народа, Свету Тајну Јелеосвећења у катедралном манастиру Епархије будимљанско-никшићке – Ђурђевим Ступовима.

13. април

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије служио је на Велики четвртак, Свету Архијерејску Литургију у манастиру Ђурђеви Ступови.

У катедралном манастиру Епархије будимљанско-никшићке – Ђурђевим Ступовима, на Велики четвртак, служено је Велико бденије са читањем дванаест страдалних Јеванђеља.

Светим богослужењем је начаљствовао Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије са бројним свештенством беранско-андријевичког намјесништва и братијом Манастира.

14. април

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије служио је на Велики петак, у манастиру Ђурђеви Ступови Вечерње са изношењем плаштанице.

Саслуживало је свештенство беранског намјесништва и свештеномонаштво Епархије, а у служби сумолитвено учествовали бројни вјерници Берана и околних мјеста.

Преосвећени Епископ Јоаникије служио је, такође, на Велики петак у катедралном манастиру Епархије – Ђурђевим Ступовима, Бденије у спомен погребења Господа Исуса Христа.

Владици је саслуживало свештенство и свештеномонаштво Епархије уз молитвено учешће многобројних вјерника.

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије је преводио Литију са плаштаницом, која је тројкратно опходила манастирски храм.

Он се на крају службе сабраном вјерном народу обратио ријечима архијерејске бесједе.

15. април

На Велику суботу, дан уочи славног Вакрсења Господа нашег Исуса Христа, Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије служио је

Свету Архијерејску Литургију у манастиру Ђурђеви Ступови.

16. април

Највећи хришћански празник Вакрсење Господа Исуса Христа свечано и молитвено је прослављен у свим храмовима Епархије будимљанско-никшићке. Посебно свечано је било у катедралном манастиру Епархије – Ђурђевим Ступовима, где је у поноћ извршен тројкратни опход око храма, а у наставку је служено Вакршње јутрење, којим је начаљствовао Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије уз саслужење свештенства беранског архијерејског намјесништва и братије Манастира.

Прослави Вакрсења Христовог присуствовао је велики број вјерника из Берана и околних мјesta.

16. април

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки и администратор милешевски Г. Јоаникије служио је на највећи хришћански празник Вакрсење Господа Исуса Христа, Свету Архијерејску Литургију у Саборном храму Светог Василија Острошког у Пријепољу.

Саслуживало је свештенство и монаштво Епархија милешевске и будимљанско-никшићке.

Током Литургије прочитана је Вакршња Посланица Његове Светости Патријарха српског Г. Иринеја. На крају богослужења благосиљана су и освештана вакршња јаја и подијељена вјерницима.

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки и администратор милешевски Г. Јоаникије, посјетио је, у практици свештенства ове Епархије, на празник Вакрсења Господа и Спаса нашег Исуса Христа, цркву Светог великомученика Лазара косовског у старом Прибоју.

Његово Преосвештенство

Епископ будимљанско-никшићки и администратор Епархије милешевске Г. Јоаникије служио је, на празник Христовог Вакрсења, 16. априла 2017, уз саслужење свештенства и монаштва, Пасхалну вечерњу службу у храму Христовог Вакрсења у Новом Прибоју.

По одслуженој вечерњој служби, услиједила је свечана свенородна литија кроз град у којој је, упркос јакој киши, учествовао велики број вјерујућег народа.

Послије повратка литије у Саборни храм освештан је и преломљен славски колач и жито, а најрадоснији хришћански празник Вакрсење Господа Исуса Христа, вјерном народу честитao је Преосвећени Епископ Јоаникије.

Владика је казао да узносимо и прослављамо Христову побјedu над смрћу, јер имамо вјеру и дубоко осјећање да је Господ Исус Христос својим Вакрсењем, својом побједом над смрћу и нас учинио саучесницима Његове побједе, Његовог новог живота који нам је даровао, Његовог Царства у које нас уводи кроз своју свету Цркву.

Он је казао да је поводом празника над празницима и славља над слављима -Вакрсења Христовог, а поводом славе прибојског Саборног храма, као што је и раније уобичајено, свештена литија прошла кроз град Прибој.

17. април

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије служио је на Вакрсни понедјељак, Свету Архијерејску Литургију у манастиру Ђурђеви Ступови.

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије освештао је, на Вакршњи понедјељак, камен-темељац

за параклис Светог Николаја Мирликијског, који ће се градити у склопу Црквено-народног дома, у селу Лијеска код Бијелог Поља. Он је благословио да 8. август буде дан црквено-народног сабрања у овом селу, јер је празник Светог Николаја Мирликијског Чудотворца, коме је посвећена ова светиња, у зимском периоду, када су честа невремена и велики сњегови.

Овом приликом освештано је и звоно за капелу Светог Николаја Мирликијског.

На Васкршњи понедељак, Његово Преосвештенство Епископ Будимљанско-Никшићки г. Јоаникије са свештеницем, освештао је Народну кухињу „Дивна Вековић“ у Беранама, при манастиру Ђурђеви Ступови, и тиме означио почетак њеног рада.

Подијељено је и првих педесет оброка за кориснике. За Управника ове кухиње одређен је отац Жељан Савић парох Трепачко-Шекуларски. Ово је трећа Црквено-Народна кухиња, поред ње постоји и кухиња при Саборном Храму у Подгорици и „Мати Јелисавета“ на Цетињу.

18. април

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије служио је на Васкршњи уторак, Свету Архијерејску Литургију у манастиру Ђурђеви Ступови.

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије уприличио је, на Васкршњи уторак, у катедралном манастиру Епархије – Ђурђеви Ступови, традиционални свечани Васкршњи пријем.

Свечаном Васкршњем пријему присуствовали су бројни гости, између осталих, предсједник општине Беране Драгослав Шћекић и предсједник Скупштине

општине Беране Горан Киковић са сарадницима, предсједници и чланови Црквених општина и Црквених одбора за изградњу и обнову храмова сјеверног дијела Епархије будимљанско-никшићке, бројно свештенство, монаштво, јавни радници из привредног и културног живота Берана, Бијелог Поља, Андријевице, Плава, Мојковца, Рожаја.

Најрадоснији хришћански празник Вајсреџе Господа Исуса Христа сабранима је честитао Преосвећени Епископ Јоаникије.

Овом приликом одржан је пригодан културно-умјетнички програм.

21. април

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије служио је на Источни петак и спомен Светих апостола Иродиона, Агаве, Руфа, Асинкрија, Флегонта и Ермија, Свету Архијерејску Литургију у манастиру Самограду.

Освештан је и преломљен славски колач и жито поводом празника Источног петка, који ће се, благословом Његовог Преосвештенства владике Јоаникија, убудуће прослављати као храмовна слава порушене црквице, која се налази у непосредној близини манастирског храма у Самограду. Монахиња Епистима (Стељић), настојатељица манастира, је заједно са породицом Марковић из Берана припремила трпезу хришћанске љубави.

22. април

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки и администратор милешевски Г. Јоаникије служио је на празник Светог мученика Евпсихија, Свету Архијерејску Литургију у манастиру Дубочица код Пљеваља.

Саслуживало је свештенство и монаштво Епархија милешевске и будимљанско-никшићке.

Након што је, одслужио Свету Архијерејску Литургију у манастиру Дубочица, Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки и администратор милешевски Г. Јоаникије обавио је, у Пљевљима, освећење породичног дома Милорада Потпаре, члана Одбора за обнову манастира Довоља.

У послијеподневним сатима Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки и администратор милешевски Г. Јоаникије посјетио је манастир Свете Тројице у Пљевљима где је одржан састањак свештенства пљевальског намјесништва.

23. април

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије служио је у Другу недељу по Вајсреџу – Томину, Свету Архијерејску Литургију у Саборном храму Светог Василија Острошког у Никшићу. Владиције је саслуживало свештенство никшићког архијерејског намјесништва уз молитвено учешће вјерног народа.

У литургијској бесједи Преосвећени Епископ Јоаникије је казао да се на свети дан Антипасхе, Томине недеље присјећамо драме свечовјечанске и свекосмичке – Великог петка и смрти Христове. Литургију је појањем пратио хор Преподобне мати Ангелине из Никшића.

27. април

У Цетињском манастиру данас је одслужена Заупокојена архијерејска литургија са парастосом жртвама НАТО пакта из Црне Горе, Србије и читавог свијета.

Литургијом је начаљствовао Архијепископ цетињски Митрополит црногорско-приморски господин Амфилохије, уз саслужење свештенства, а молитвено је учествовао Епископ будимљанско-никшићки господин Јоаникије.

Након Литургије двојица архијереја су са свештенством служили парастос жртвама међународне терористичке организације зване НАТО пакт.

На парастосу су помињана имена страдалих од НАТО бомби у Мурину 1999. године, војника Саше Стојића који је те године погинуо у даниловградској касарни, као и имена пострадалих на Косову и Метохији.

Послије литургијског сабрања и парастоса жртвама Нато пакта, одслуженим у Цетињском манастиру уприличена је у Цетињској богословији трпеза љубави на којој се ријечима бесједе обраћао Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије.

Владика је прокоментарисао приступање Црне Горе у Нато савез, које је Скупштина Црне Горе, дан касније на Цетињу и изгласала.

30. април

У трећу недељу по Васкрсу, у Недељу жена мироносица, Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије служио је Свету Архијерејску Литургију у храму Свете Петке у Мурини. Поводом осамнаестогодишњице Нато бомбардовања Мурина, у којем је погинуло шесторо житеља, од чега су троје била дјеца, одслужен је парастос невину страдалим муринским жртвама.

Он је овом приликом прочитао имена страдалих војника, официра, припадника Војске Југославије и полиције који су родом из Црне Горе, а дали своје животе за Крст часни и слободу златну, за Косово и Метохију. С обзиром на то да нам је забрањено да сабирамо имена својих жртава овај списак није потпуни, нагласио је Владика, и позвао сабрани народ да, уколико нечије име није поменуто, помогну у достављању имена или исправљању грешака.

До сада сабрана имена су: Драган Бјелановић, Ратомир Филиповић, Миломир Крвавац, Божо Џувер, Маринко Кандић, Марко Ралевић, Ранко Лазаревић, Горан Мирјачић, Његомир Марашић, Ђорђије Џимбаљевић, Златко Мујовић, Дејан Петрић, Симо Поповић, Данило Војводић, Предраг Леовац, Љубодраг Белојица, Славко Ђуровић, Миодраг Губеринић, Звонимир Томовић, Јован Оташевић, Радуле Шћекић, Вукман Тешовић, Божидарка Марковић, Срђан Лакићевић, Ранко Вуковић, Жељко Бошковић, Милорад Јелић, Зоран Фатић, Веселин Јововић, Бранко Чупић, Радован Вујадиновић, Витомир Поповић, Аћим Тадић.

Послије Литургије, код споменчесме са именима жртава, убијених током Нато бомбардовања Мурина, одслужен је парастос. Преосвећени Епископ се још једном обратио сабраној родбини погинулих, мјештанима и честитом народу Црне Горе, који не заборавља невину жртву муринских новострадалника.

У трећу недељу по Васкрсу, Недељу жена мироносица, Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије освештао је, у послијеподневним часовима, темеље храма Светог Јована Владимира, који ће се подизати у Загорју код Берана.

Преосвећеном Епископу приликом освећења темеља саслушивало је свештенство беранског намјесништва и монаштво манастира Ђурђеви Ступови.

2. мај

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије служио је на празник Преподобног Јована Ветхопештерника, Свету Архијерејску Литургију у манастиру Златеш у Томашеву.

Преломљен је славски колач у славу Свете блажене Матроне

Московске, која је прислава ове обитељи.

3. мај

У храму светог Николаја Охридског и Жичког у Његову код Бијелог Поља прослављена је храмовна слава. Светом Архијерејском Литургијом је началство вао Његово преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки Г. Јоаникије уз саслужење свештенства и монаштва наше епархије.

Послије Архијејерске Литургије одржана је литија око храма, након чега је владика Јоаникије освештао колач и славско жито.

Након литургијског сабрања

Предсједник одбора за изградњу цркве проф. Драган Шебек је казао да је овај предивни храм заблистао и украсио Његово.

Послије литургијског сабрања и литије испред храма је приређено послужење за вјерни народ.

Епископ Јоаникије служио вечерњу службу у Новој Вароши

5. мај

Његово Преосвештенство Епископ будимљанско-никшићки и администратор милешевски Г. Јоаникије служио је, на празник Светог свештеномученика Јануарија, вечерњу службу у храму Свете Тројице у Новој Вароши.

Преосвећени Епископ је, по одслуженој вечерњој служби, уз саслужење свештенства и монаштва Епархија милешевске и будимљанско-никшићке, освештао Парохијски дом.

Чину освећења је присуствовао вјерни народ овог краја са којима и предсједници Општине и скупштине Општине Нова Варош Радосав Васиљевић и Никола Јелић.